MIPHIBOSETH
SPIRITUALIS
Id est
RELIGIO
SEU FIDES AULICA
Claudicantium in utramq; partem

Seu Syncretiſtarum, Adiaphoriſta-rum, & Libertino-Pietiſtarum Arbitran-tium, quemvis, modò ſit Chriſtianus & hone-ſte vivat, in ſua Secta ſalvari poſſe; Con-troverſias verò, quæ de cæteris agi-tantur, Eccleſiaſticorum duntaxat altercationes, & res minimè ad ſalutem neceſſarias eſſe.

Ad rectè ambulandum.

inducitur

Per P. GODEFRIDUM HANNENBEG S. J. THO.

Opus Poſthumum.

CALISSII,
Typis Collegij Societatis JESU. An. 1730.

IMPRIMATUR
ALEXADER GORZENSKI
Canon: Cathed: Gneſnens:
Archi Diaconus & Offici:
Caliſſienſis mpr.

JOANNES JUSKIEWICZ,
PRÆPOSITUS PROVINCIALIS
Soc. JESU per Poloniam.

CUm Opus quod inſcribitur: *Miphiboſeth Spiritualis, id eſt Religio Politica*, aliquod ejusdem SOCIETATIS Theologi recognoverint, & in lucem edi poſſe probaverint, poteſtate mihi facta ab A. R. P. Noſtro *Michaële Angelo Tamburino*, Societatis Noſtræ Præpoſito Generali, facultatem concedo, ut typis mandetur, ſi iis ad quos pertinet, ita videbitur. In cujus fidem, has Literas manu meâ firmatas & ſigillo munitas dedi. Cracoviæ 27. Maji 1730.

Idem qui ſupra mpr.

PRÆFATIO.

FIdem aulicam, licèt Aulâ Tua proſcriptam, tuæ tamen Virtutum Regiæ, Domui inſcribimus Illuſtriſſime Excellentiſſime Domine. Neque temerario id auſui imputa, ſi picturatum hoc crimen & nulla dignum fide mendaciū in Tuæ Domûs atria adducimus. An enim latere quandòque te poterit tam grande nefas? qui Poloni Senatûs ſtator Jupiter es, & vindex ſcelerū. Ad te proinde hoc crimen ducitur ut more Divino damnes, poſtquam illi judicium decreveris. Conſultum fuerat, imò Tibi purpurarum Flori deferri debuit hic ſcarabæus ut venenô inficeres. Tam intempeſta totô Orthodoxæ Religionis cœlô, noſtrô ad te trabeatum ſolem ſpiritu impelli, ut diſcuteres. Sparſum hoc plurimis Magnatum aulis Virus, tuæ niſi Aulæ committi, ut contra illud deſudares, unio Procerum, & Regni noſtri Achates æſtimatiſſime. Hanc denique Hydram centeno propè capite pro Fidei multiplicitate tumentem, ad te Polonum expedire Herculem debuimus, ut uno illi duntaxat relicto capite, in reliqua, Capitalis Hoſtis aſſurgeres. Novimus enim Tuæ Aulæ penetralia, acſi Chriſtianæ pietatis ſacrarium patere, ubi crimina veniunt expianda, accedunt probra, ut emendentur, confeſſura impietas accelerat, ut indulgentiam conſequatur. Ad eundem proinde locum conſcium ſuæ infidelitatis accurrit flagititum, ut à Te & Fidem diſcat & Religionem. Quid enim in

Poninsciani *Honoris Templo non ad imaginem Christianæ pietati similem? Quivis apud Vos* Poninii *sacer Titulus (& si eum non omnes habeatis) dici deberet. Non Vestri enim humeri purpura est, quæ testem flagitii, non verecundiæ præfert ruborem. Non vestris Penatibus commissæ secures, quæ præ sacris postibus non vigilant. Aliis noxa trabeata, nec in honorium crimen est: eodem Tyrio vestiti vellere, incedunt Magnates & vitia. Vilis putatur, nisi plerumque ut monstrum Affricanum dehiscat sub auro impietas. At vos fortunæ rota eò provexit, ut procul discederetis à vitiis. In illud nempè altum cum Avita* Navi *abrepti estis, ut terras non videatis nisi, Cælum. Quarè si quæ adhuc à Natali Vestræ Prosapiæ solo Violæ Rosæque prospectant, non aliæ sunt, nisi quæ ut Orthodoxam pietatem oleant, sic Numinis ornent altaria. Tenetis quidem porrectos Vobis Fasces sed quos ritu Romano Virgæ componunt, ut constet vos non priùs honorem, quàm Romanam ad castigatæ studium modestiæ disciplinam, suscepisse. Stat adhuc, quia tuâ benefica* Ladislae *sustentatur manu, ut fortunæ sic Pietatis Tuæ Opus non humile, Babimostensis Basilica. Unde suam Tibi ædem, hospitale Numen, incolæ cælites tam sanctam ædificationem tuo exemplari beneficio, Tibi demum trabeato Amphioni sanctiores hæ Thebæ debent, quòd ad æris, argentique Tui, acsi ad Cytharæ sonitum surrexere. Neque id tantùm pro DEO & Aris egisti. Ad Viennam cum* Joanne tertiò *grande Tibi pro Religione negotium fuerat. Pugnare debuisti*

istis pro cælo sidera, cum luna & toto Oriente. Joannes tertius & *Tu secundus* Ladislaus, *cum Mutshapha Vesyro Machomete secundò. Sic ne cælum Christiani Orbis rueret ivisti Viennam, Atlanti Sarmatico in suppetias non impar Alcides. coronato nimirùm Poloniæ Jovi Threicios oppugnaturo Gygantes Tu ministri status aquila assistere debueras, cui fulmina deferres in Caput hostium, evibranda. O quanti tunc, dum cum barbaro sidere decertares, præliorum æstus! quæ bellorum facies! cum frontem irîs & marte asperam Bistoni opponeres. Vidissetis hìnc (si tutis spectare licuisset) æmulas sibi obviare discordias, hastas hastis, & enses coire ensibus, telorum iras missiles implere aëra, grandem sævientis plumbi insolentiam bellicâ arenâ colludere, undiq; cum militaribus aquilis ensem volare. Inter densas tormentorum nubes sangvinea tempestate totum pœnè diem confundi. Vidissetis adhuc (si non tàm obscura nocte Othomanicæ Lunæ pugnandum esset) quæ digladiantium inter se Virorum lucta! qui certantium Militum conflictus! stabant primò catafracti pugiles, mox obviam sibi occurrebant, atroci amplexu! talis enim hostium humanitas est, se invicem salutantes. Alii enim ferrô, in toto crudeliter corpore grassari; æra ad multorũ funus explodere alii, alii plumbô violenter invadere viscera; irrui in hostem alii ut fulmen quod statim perimit: hìnc permistæ passîm hominibus mortes & funera viris interspersa campô jacere, illinc semiviva in equis cadavera toto vertice nutare, suis veluti malis annuere, inde belluarum pedibus dejecti disrupti-*

que Herëós videbantur. Alibi demum & viſcera à pectore exulârunt, & colla ſuum caput amiſerant, & aures à vertice fugerunt; nec brachiis dextræ nec dextris digiti, nec digitis pedes tenebantur. At tam triſte Corporis divortium niſi ſangvine defleri poterat, abituri verò à ſe in cruento illo abſceſſu artus, hiante cicatrice id eſt tacito ore, (ingens enim dolor garrire neſcit) ſibi valedixerant. Tu verò inter tot Cæſorum vulnera vir integerrimus, poſt puncta aliorum, & ſtyli ferrei inciſa, Tu tota & ſimul magna Periodus, triumphorum, Faſtis inſcribenda. Ita eſt: Te virum aggredi timent pericula, ſangvineæ Cicatrices erubeſcunt tuo infligi Corpori: Scilicet Tibi laureato Achilli fulmina belli nocere non poterant; neque Te ſolem Lechicum Orienti Turcico æmulum tela ferire. Aureus enim ex toto vir fueras, & ideò ne unica quidem parte aut ferrum aut plumbum ad vulnus admiſeras. Undè Odryſii Canes allatrare Te Virum poterant, non mordere. Id ſane erat, ut Te ſacrilega Thracum manus, nec tangere auſa, quòd grandis Sanctorum Tuorum Patrum Reliquia fores, nec lædere rata: quòd in totius corpore exercitus quidam, ab agilitate pugnandi eſſes Spiritus, poſtquam tot Cæſorum cadavera, ſuperſtes anima. Aſſurrexit Hungariæ Appeninus nō ſemel à perfidis Gygantibꝰ contra Orthodoxæ Religionis cælum jactatus, ſed Te miſſum à noſtro Jove ſenſit fulmen & facilè ſub Imperii Chriſtiani jugū colla demiſit. Pannonicus mons ille, an veriꝰ grande laborantis terræ ulcus adeò hæretica infectum ſanie tumuit, ut à Tuo

prius

prius ense præcidi deberet, donec ad sánæ mentis vigorem rediîsset. Et hæc sunt fortitudinis Tuæ, quæ miramur prodigia: prius Lunam Othomanicam post alpes Hungariæ oppugnasti & facilè vicisti Poloniæ Annibal strenuissime. Placet tandem hos etiam quos extra bella meruisti triumphos, & illas pro quibus in mentis acie desudâsti laureas, è proximo intueri. Ingredimur perindè Electoraliū Comitiorum Augustalia, illum videlicèt Polonæ libertatis Campum, quo Tu Mareschalcus ac si quidam animorum Dux, votis præibas. O quot ibi litigantium secum consiliorum, prælia: oppositi sensus quot! dissidentium quot conflictus! Tu tamen tam forti inter illam animorum luctam certabas dexteritate, ut facilè Augustū secundū, Regem evinceres. Ita prodigiosa vi eloquentiæ impugnabas, ut contrarii adversantium nutus, statim cum strepitu caderent, dum Tu Pacatus Orator pro Saxonico Theodosio steteras. Ubi verò conticuerunt verborum fulmina, Tu gemmas pro vocibus fudisti, quibus futuro Polonorum Regi Coronam distingveres. Ita sane decuit, ut Cœli Poloni Phosphorus coronato Soli præires ad meridiem, & prius mane accenderes purpureum, postquàm se in auge vidisset Dies serenissima. Imus nunc ad Illustrissimæ Prosapiæ Tuæ Conclavia, ubi curiosô oculô deposita Poninii *sangvinis decora percurrimus. At quorsum ista? Quis vos tam ingentia Procerum Castra, trabeatam Virorum Gentem, & Populum Diis terrestribus affinem, distinxerit per vocabula? Tantùm jam in prima Familiæ Linea amplifica-*

ti estis per Titulos, tantùm omni honoris punctô Patresconscripti, ut Vobis nulla Panegyris sufficiat. Vestrane intra Paginæ Margines Argo capi poterit? quæ illud sanguinis mare decurrit quo aut soles Regnorum LESCZYNII *ad diem fortunatum emergunt, aut Murices habentur tot purpuratis* OPALENIORUM, GEMBICCIORUM, CZARNIECCIORUM, POTOCCIORUM, TARLONUM, ZALESCIORUM, CHOCISZEVIORUM, STRYKOWSCIORUM, GALESCIORUM, PSARSCIORUM, ZEGOCCIORUM, RADZESCIORUM, MIELZYNSCIORUM, DRUZBICCIORUM, SCZANIECCIORUM, TRAMPCZYNSCIORUM, SWIECICCIORUM, SZULDRSCIORUM, BRZEZARUM, PRZYIEMSCIORUM, ROZDRAZEVIORUM. *&c. Nominibus consangvinei; Ita una Tua Mecænas* Illustrissime Domus, *integer senatus est & quoddam Regnũ.* Illustrissimi Progenitoris Tui Castellani Gnesnensis *prætermisimus elogia, quamvis Te non tantùm ætate sed etiam laude præcedere debuisset. Scilicèt novimus Te ipso Filio Parentem laudatissimum. Viva Tu ipsius quantumvis jam mortui es Panegyris. Satis nimirùm Patri Saturno Filius Jupiter, Jovi tam sapiens partus Minerva, gemmea proles parenti Conchæ, & Tuo Genitori satis Tu Ipse pro elogiò.* Illustrissimo verò Castellano Posnaniensi *Fratri Tuo ipsum veluti soli depingo parelia. Nil enim est nisi forte sola ætas, quæ Vos discernat. Tam pulchro vobiscum*

marte

marte certatis ut utrique eadem pugna sit & laurea quia telo amoris miscetis prælia. Ambo Optimates estis & optimis meliores. Unus pro Ministri statûs Officio, stator Jupiter, alter in senatu Numa est, uterque verò boni publici Custos fidissimus. Prospicitis à Patrio Cœlo soles Gemini, ut nullam diem Polonia vivat, quam aut intempesta Calamitas afficiat, aut fatorum nubes denigret. Vos tandem Corona Patris & elogii Poloniæ Procerũ Nepotes lectissimi & pagina postulat & dies. Ut Heròés nasci liqueret, vos Triarios orbi Lucina donavit. Ne vero unum Munus essetis ternas Vos Gratias obtulit Poloniæ. Scilicèt nec plures quam tres nasci poteratis, nè facile Vobis pares Orbis inveniret, nec pauciores, ut Vos pluris haberet Polona Respublica. Primum juventæ Florem quem apes Atticæ ad Platonica mella sugerent, Literario Calissiensis Athenæi Campo intulistis, ubi Vos magnæ spei Herbas suspeximus. Tanta enim vobis in primo passu ingenii celeritas, ut & pennam Scholasticam & hastam Palladis prævolaret. Talem statim ad ortum diem dixistis scientiis, qualem sibi Doctissimi optarent vivere. Multis ita difficilis mens obvenit, ut pro Phæbea fide torqueri debeat, proinde ac si ferrum prius sub incude gemere, ut tandem acumen habeat, rudis velut & indigesta terræ gleba prius artifices manus pati, antequàm aurum sit pro Doctorali Annulo. At vos ac si cum nativis Ceris idem haberetis ingenium cui ut scientiæ adhærente sic omnis eruditorum forma pulchrè imprimitur. Tales equidem debuistis esse ut vos peregrinæ Gentis Capita æstimarent. Amarunt Vos

Gal-

Gallia, Lutetia, & plurima nobis Regna incognita & laudârunt, quòd altam Indolem, & simul animi demissionem haberetis. Norunt etiam Peregrina littora Vos Poloni diadematis uniones, tantùm habuisse de profundo, quantùm de alto. Placuit & Poloniæ Regibus Vestra Indoles, qui ut Chrysolitus aurum, sic vos Juvenes pretiosos in sui pertraxit amores. Ita est: soles volucrum, vos hominum Regibus placetis Poninii *quibus & cor & pupillam continuo intendunt. Vestræ igitur hoc vellus Purpuræ, quod Regum pendet à pectore. Vestra Navis, qua Numina terrrarum amant devehi. Vestræ ceræ quas nisi Reges apum ad suas delibant illecebras. Ex Vestri demum sangvinis æquore hæ Gemmæ prodeunt, quibus Coronæ adhærent, imò vosmet ipsi Capita Coronarum estis quorum verticem quidam amoris amplexu cingunt Diademata. Tua ista Elogia sunt* Illustrissime Ladislae. *Omnis hic fulgor Tuus est, quia à Te habitus. Ingentes quidem sunt Illi, quos paginæ margo complectitur, Fluvii, sed à Tuo sangvinis Oceano, ita per plures terras dispersi ut etiam in Tuos plausus exundent. Admitte tandem Tuîs meritîs grave folium quod se solum in tuas laudes transcripsit. Admitte hoc aulicum a Te & totô librô proscriptum Scelus, tanti facinoris malitiam supprime, tam angustè intra* Domûs Tuæ *penetralia occlude, ne longius per orbem serpat hæc pestis flagitiosa. Admitte demum Illius Viri in hoc opere Caput & manum, qui se olim Tibi, nunc totum, cælesti transcripsit æternitati, ad quam Tu nonnisi post sera fata provehare.*

Ita vovet Magno Nomini addictissimum Collegium Karnkovianum Soc. JESU.

Ad Lectorem.

HÆc est nostri ævi nunquam satis deflenda calamitas, quòd vel inter eos, qui Christiano nomine gaudent, haud páuci reperiantur ejusmodi Politici, qui de æterna veraquè Beatitudine parum solliciti, eò collimant unicè, ut in hoc sæculo id est, ærumnarum omnium Theatro vitam tranquillam, & ementitæ Beatitudinis pigmentô fucatam, trahere valeant. Et ideo rerum temporalium, Honoris videlicet & Fortunæ, nec non humanorum respectuum curâ abrepti, ea quæ ad Salutem æternam omnino sunt necessaria, veram nimirum Fidem & Mandatorum observãtiam, in seriam considerationem non admittunt. Quin imo Fidem Divinam in humanam, Religionem Christianam in Politicam, quæ se circumstantiis necessitatis, assentationis, loci, temporis, ac Personarum quibuscum agunt, per omnia accommodet, insolenti quadam Metamorphosi reformant. Cupiditas siquidem, & mollioris vitæ amor, favoris umbra, indagandi labor, fallax securitas, aliaq; ejusmodi, omnem in iis veræ falsæq; Religionis differentiam obli-

terârunt, adeo, ut cunctas in Christianitate, etiam oppositissimas sibi sectas, substantialiter approbent, & omnibus salutem appingant indignissimè. Ex his autem alii sunt Syncretistæ, non adeo pridem Dissidentes inter, progeniti: qui volunt, quamlibet è discrepantibus, præsertim his tribus, Catholica, Lutherana, & Calviniana, veram Religionem esse, hominesq; in quavis salvari posse, eo quod in essentialibus, seu ad vitam æternam omnino necessariis Articulis (ut arbitrantur) conveniant! discrepantia autem sit in accidentalibus duntaxat & adiaphoris, per inutiles Ecclesiasticorum tricas & Disputationes introducta. Quapropter, nullam ex his Religionibus damnandam, rejiciendam, postponendam, aut molestiâ aliqua afficiendam esse existimant. (Ita loquuntur, sed non faciunt: dicunt, *Pax! pax! & non est pax*: Ubicunque enim prævalent, Catholicos opprimunt vel maximè.) Alii verò sunt Libertini, indifferentes, & adiaphoristæ, Pietismum locô Pietatis sapientes: qui licèt syncretizent cum Syncretistis, & cretizent cum Cretensibus, quatenus omnibus favent Sectis, nullam tamen ex vera animi Sententia profitentur! sed novam sibi Religionem fabricant, asserentes ad salutem consequendam sufficere, modò quis honestè vivat, & in unum DEUM ac Christum credat: vel (ut alii) si credat Symbolum Apostolorum: vel (ut denuo alii) si ea credat, quæ clarè & expressè in Sacris Literis præcipiuntur: minùs de iis quæ paulò obscurius exaráta sunt. &c. &c.

Habent

Habent hoc, quotquot inter Proteſtantes, Negotium Religionis parvi faciunt, ut, dum Catholicorum Argumentis ad anguſtias, unde elabendi non patet via, rediguntur, rimam ſibi aliquam aperiant, & Syncretiſtas induant. Nos cum Catholicis convenimus in Subſtantia, (inquiunt) de rebus minoris tantùm momenti, nec ad ſalutem neceſſariis diſputamus. Aſt ubi rima hæc obſtruitur (ut faciemus in præſenti) ad privati Spiritûs latebras recurrunt: cujus teſtimoniô, dicunt, ſe in Anima Divinitus edoceri, ut de vero ſcripturæ ſenſu judicare, deq; reliquis Fidei Controverſiis decidere valeant. Tandem dum hoc quoque latibulum diruitur (ut mox videbimus) ſub Libertinorum ſpecie in lucem prodeunt, & nec hanc nec illam ſectam profitentes, novum ſibi Religionis Syſtema derepente conſtruunt. Innatum ſiquidem eſt Sectariis antiqua faſtidire, & ad nova anhelare: unde vel ipſe teſtatur Seneca dicens: *Proprium ægri Animi eſt, nihil diu pati.* Ut verò commenta ſua hominibus arrideant, virtutis ac veritatis fucô eadem conveſtiunt, & modeſtiæ, charitatis, paciſque pigmentô, decorata, velut dulce venenum propinant legentibus. Et hac fraudulentæ charitatis induſtriâ, ſub Sacrarum Literarum velamine; ſub dulciſſimi Nominis JESU ovina ſpecie, graſſati ſunt omnium temporum Novatores. Pro noſtra cautela, ut blanditias ejuſmodi ſuſpectas habeamus, ſic deſcribit Manichæos circa Annum Chriſti 390. S. Auguſtinus lib: 3. Confeſſ: c. 6. *Incidi in homines car-*

nales & nimis loquaces, in quorum ore laquaci, & viscum confectum in commixtione Syllabarum Nominis Domini nostri JESU Christi, & paracleti Spiritûs Sancti. Hæc enim omnia non recedebant de ore ipsorum; sed sonotenus & strepitu linguæ: Cor autem eorum inane veri. Et dicebant, Veritas! & veritas! & nusquam erat in eis, sed falsa loquebantur.

Aliorum Novatorum Genium & speciem apprimè imitatus est nuper quidam Politicus in Opusculo suo Germanico, quod inscripsit: *Vera & unicè Salvifica Christiana Religio Dissidentium in Polonia & Prussia &c: per ordinem ad Libellos hactenus editos à P. Godefrido Hannenberg Soc: JESU expendendos, proposita.* Non placet huic Authori antiqua Veritas Catholica, ut est manifestum. Nec placet Lutheri aut Calvini, quæ duo sæcula numerat, Opinio: cùm enim Lutherus suique Sequaces nihil magìs quàm Fidem prædicent, adeo ut etiam per solam velint justificare & salvare homines; ipse è contra, Fidei oblitus, veram Religionem in bonis duntaxat operibus constituere videtur. Pag: enim 4. sic loquitur: *Necesse est ut sciamus quid sit vera Religio, id est, quid homini faciendum aut omittendum, ut salvus fiat.* Et quamvis in suo Sententiarum S. Codicis Regestro, aliquid de Fide in Deum & Christum, per transennam inspersum proferat in proprio nihilominus discursu nequidē mentionem Fidei facit. Ne tamen Politicus hic, Fidem prorsus eliminâsse, adeoq; nimis crasse errasse censeatur, interpretabor dicta ejus (ubi refutabuntur) indulgentiùs, quòd nimirum per

facere,

facere, etiam *credere*, intellexerit. Verbo, non placuit Viro ipsorum Syncretiſtarum ac Libertinorum, recens licèt & adhuc fumans Inventio: noviſſimum maluit, ex Libertiniſmo, Syncretiſmo & Pietiſmo conflatum, Religionis Idolum effingere, inquiens: ad Vitam æternam opus ſolùm eſſe, ut homo ea faciat, quibus velut conditioni clarè & expreſsè Beatitudo appromittitur in ſcriptura; Reliqua vero etiam Sacris Literis contenta, adiaphora nec ad Salutem neceſſaria eſſe; ſed ab unoquoq; prout ſibi videtur, intelligi ac explicari poſſe. Porro errorem hunc re vera pernicioſiſſimum, ut ſuaviùs inſtillaret legentibus, inſigni virtutis ac veritatis fucô, nihil magis ad ſpeciem promovendo, quàm bona opera, charitatem præſertim, pacem, manſuetudinem & dilectionem proximi, condecoravit. Adeo, ut eloquentia ſua haud pauci capi poſſent, niſi illud Chriſti Salvatoris monitum: *Venient ad vos in veſtimentis oviü, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces*, feriò recolerent.

Hanc itaque Religionem pſeudopoliticam, ſeu Libertiniſmum Pietiſmo copulatum, ſicut & quasvis alias Syncretiſtarum & Adiaphoriſtarum ſpecies, velut graviſſimam Chriſtianitatis peſtem, & viam latam, quæ certiſſimè ducit ad interitum, invocatô Numinis auxiliô, ex omnium animis eradicare contendam in præſenti. Ante omnia tamen veram compendiosè monſtrabo ſemitam ad Salutem, declarando, quomodo Catholicus certo ſcire poſſit, quæ credenda & facienda ſunt, ut ſalvus fiat. Deinde

perditionis tramitem obstruam, manifestando, nec præfatum Dominum Politicum, nec quemcunque alium sive Syncretistam, sive Libertino-Pietistam, in sua Opinione idipsum scire aut scire velle. Tandem & præcipua, imo omnia, quibus ejusmodi homines communiter nituntur, fundamenta radicitus diruam. Hæc autem DEO dante, ita luculenter, ut omnis Anima palpare queat, in sola Romana Catholica Ecclesia, ea, quæ ad vitam æternam consequendam credenda & facienda sunt, certo sciri, adeoq; & salutem ipsam obtineri posse: eum verò, qui hoc Opusculô bene perpensô, adhuc Syncretizare persistit, ad Mahometismum, aut Paganismum, aut deniq; ad atheismum ipsum proximè dispositum esse.

PUNCTUM PRIMUM

Declarat, quomodo Catholicus in Religione sua certò scire & habere possit, quænam ex voluntate Divina, credere & facere debeat, ut salvus fiat.

I. DEUM Omnipotentem, & summè bonum existere, nemo nisi rectæ rationis expers vel subdubitare potest, juxta illud: *Dixit insipiens in corde suo, non est DEUS. ps.* 13. *Invisibilia enim DEI, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoq; ejus virtus & Divinitas, ita ut sint inexcusabiles. Rom:* 1. Quoniam verò bonus est DEUS in omni genere, adeoque & bonitate sui communicativa, hinc

naturas

naturas creavit rationales, videlicet præter Angelos Hominem, ut suæ Bonitatis fieret particeps: & quidem hoc modo: ut se laudet, revereatur, sibique serviens, tandem salvus & beatus fiat in æternum. *Creavit DEUS omnes Gentes* (inquit scriptura Deut. 26.) *in laudem & Gloriam suam.* Porro ut facere idipsum valeat homo, innumerîs eidem Naturæ & Gratiæ donîs opitulatur. Produxit Cælum & terram, ingentes illos planetarum Orbes, multiplici luce ad omnium stuporem adornatos: totiusque maris & terræ commoda ac divitias, sustentandæ hominis vitæ destinavit. In quem, quæso, finem? Ut hisce rebûs ad sui Authoris cognitionem, Cultumque sibi debitum, ac tandem perpetuum in Cælis amplexum pertrahamur.

2. Non tamen talis erat DEO, quod homines ex contemplatione rerum creatarum, in aliquam sui suorumq; Attributorem apprehensionem, ipsius luminis naturæ ductu raperentur, & consequenter aliqualem duntaxat sibi cultum huic videlicet naturali cognitioni respondentē exhiberent. Sed statuit plura iisdem, de Excellentia & Proprietatibus suis, de variis Mysteriis ac Decretis suis supernaturaliter revelare: certamq; Religionis formam, Ecclesiæ suæ communem, juxta quam unusquisque crederet quæ revelavit, & secundùm Fidem hanc ageret quæ mandavit, ut salvus, fiat, præscribere. Quod ipsum post Legem naturæ, & scriptam, potissimùm in Testamento novo seu Lege Gratiæ, DEUS præstitit. In qua ordinavit, ut universus

Mundus

Mundus (cui & propterea prædicatum est Evangelium) omnes Populi, sub unum congregarentur Religionis Nomen, ita, ut quicunque Salutem adipisci desiderat sempiternam, hæc crederet quæ de Mysteriis, Decretisque suis revelavit, hæc operaretur quæ præcepit: & sic Eum coleret.

3. Quoniam verò Religio hæc, quæ in Fide & Operibus, in cognitione DEI ejusque Cultu consistit, omnibus debebat esse communis! ex altera quoque parte, hominibus ex Spiritu & corpore coagulatis, proprium & communè est, Invisibilia, mediante sensu, adeoque per visibilia cognoscere, hinc opus erat, ut DEI Verbum seu revelatio eorum, quæ credenda & agenda sunt, fieret nobis sensibiliter. Porro id primitus factum in Nova Lege per Os æterni DEI Filii in humana carne degentis, qui prædicavit quid crediturus operaturusq; Homo, ut vitam consequatur æternam. Et quidem sicut Legem novam prædicavit, ita & scripturã Veterem interpretatus est, ut habetur exem: cau: Luc: 24. v. 27. *Incipiens à Moyse & omnibus Prophetis, interpratabatur illis in omnibus Scripturas quæ de ipso erant.* Imo & hæc quæ ore paulò obscurius protulisset, deinde explanabat, ut videre est exem: cau. Luc. 8. de *Semine secus viam, inter spinas &c.*

4. Cùm autem voces humanæ sint secundùm se indifferentes ad esse Verbi Divini aut merè humani, ut tamen homines, qui eo tempore Christum perorantem audiebant, infalli-

biliter

biliter scirent, verba ejus, DEI Revelationem esse, adeoque manifestum haberent, quidnam sibi ex Divina voluntate, necessariò credendum faciendumque esset, voluit DEUS idipsum evidens reddere per Miracula: Et ideo Salvator ipse protestatur: *Opera, quæ ego facio, Testimonium perhibent de me, quia Pater misit me.* Joan. 5. v. 36. Et: *Ut autem sciatis, quia Filius hominis habet Potestatem in terra dimittendi peccata, ait paralytico, tibi dico surge, tolle grabatum tuum & vade in domum tuam* Marci 2. v. 11. Hinc & Nicodemus ad JESUM: *Scimus quia à Deo venisti Magister, nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit DEUS cum eo.* Joan. 3. v. 2.

5. Post Christi Ascensionem, DEI Revelatio facta est hominibus partim per os Apostolorum, (prædicabant enim DEI Verbum) partim per Scripturam quorundam. Et quidem quæ succinctè & subobscurè à se scripta aut dicta fuerant, clariùs deinde assiduis Concionibus suis, explicabant Apostoli infallibiliter. Imo si quando emergeret controversia, etiam Concilium (prout Act. 15. legimus) instituebant, ut homines eo tempore existentes, certò & absque hæsitatione scirent, quænam credenda sint aut facienda ad salutem. Utque manifestè sibi constaret, tum scripturam, tum verba Apostolorum, Divinam Revelationem esse, DEUS ipse per Prodigia confirmabat dicta eorum: *Prædicaverunt ubique, DEO cooperante & Sermonem confirmante sequentibus signis.* Inquit Marcus c. 16. v. 20.

6. Tandem

6. Tandem post Apostolorum tempora, per tot sæcula ad hunc usq; diem, licèt DEI Revelatio in Scriptura manserit, necessario tamen dari quoque debent, sicut tunc ita & nunc & semper Viri ejusmodi, qui DEO assistente, infallibiliter nos certificent, tum de ipsa Scriptura, quod & quænam sit DEI Verbum, quisve germanus sensus ejus; tum de omnibus (maximè si aliqua exoriatur controversia) quæ ad vitam obtinendam beatam credenda sunt & faciendâ. Signa præterea de Cælo, aut Divinas veræ Ecclesiæ notas habere debemus, ut manifestum nobis fiat, præfatorum Virorum certificationes, omnino veras & ex DEI voluntate profectas esse. Quod sic declaro: Si enim verba ipsius Christi Salvatoris, tametsi loqueretur, *Quasi Potestatem habens*, non per se patebant esse Divina! sed per Miracula: *Propter opera ipsa credite*, inquit Dominus, Joan: 14. v. 11. Ergo multò magis idem censendum de Scriptura Apostolorum. Si tunc assecuratio de vero Sententiarum Christi Sensu, communiter non dabatur per Spiritum internum & privatum, sed per publica DEI signa: *Opera, quæ ego facio, Testimonium perhibent de me. Joan.* 5. Qua fronte id modo appingitur Scripturam bonô animô legentibus? Si protunc non obligabat DEUS aliter assentiri ipsiusmet Incarnatæ Sapientiæ dictis, nisi in quantum hæc extrinsecus per Prodigia confirmabantur: *Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent. Joan.* 15. v. 24. Igitur & modò, imo à fortiori, de

veritate

veritate Scripturæ, ejusque genuina Interpretatione Notæ infallibiles, & signa DEO propria habenda, ut credamus. Si primis Christianis præter Scripturam Prophetarum necessarius erat visibilis ejus Interpres, (*Interpretabatur Scripturas*, inquit Lucas de Christo c. 24.) & DEI per signa extrinseca confirmatio: aliàs enim non potuissent firmam habere Fidem, ut colligitur ex immediatè adductis Testimoniis. Ergo & hodie præter Scripturam Apostolorum, idipsum requiritur, ut quæ credenda & facienda sunt, certo scire valeamus. Similiter post Christi Ascensionem, si Apostolorum tempore, quamvis hæc ipsa Scriptura, qua nos hodie instructi sumus, & quidem quoad ipsum Originale, jam haberetur, DEUS nihilominus voluit, ut Apostoli etiam ore Verbum suum per universum Orbem prædicarent, seu quod brevi stylo nonnulli exaraverant, tot præterea sermonibus publicis & privatis, explanarent, inculcarent, & exponerent hominibus: Quos deinde *Sermones confirmabat sequentibûs signis. Marci 16. v. 20.* Igitur & nobis Infallibiles Scripturæ Interpretes, & Controversiarum Diremptores quorum prædicatio, expositio, ac definitio, manifestè sit vera & Divina, providere debebat.

7. Et ratio horum ulterior est: si enim tunc hujus fuerat necessitas, multò magìs successu temporis & modo, ubi tot assurrexêre sectarii, qui non subobscuros duntaxat, verùm etiam clarissimos Scripturæ Textus, depravare & perversissimè interpretari consveverunt. Profectò si DEUS

si DEUS præfatæ necessitati solùm tempore Apostolorum succurrere voluisset, postea verò minimè, sequeretur, eum illius tantùm ævi homines, firmos in Fide, atque de iis, quæ ad salutem consequendam credenda & facienda sunt securos, adeoq; vitæ æternæ accommodatos esse; reliquos verò omnes per tot sæcula, dubios, fluctuantes, & in salutis negotio perplexos ac desperabundos relinquere voluisse. Quod quis de communi Patre Misericordiarum sine blasphemia senserit?

8. Sed placet, memoratæ præter sacras Literas infallibilitatis extrinsecæ necessitatem, adhuc luculentius demonstrare. Ut securi simus, quidnam juxta Scripturam, in ordine ad salutem adipiscendam, oporteat credere & operari & quidem ut securitas hæc sit firmissima, qualem exigit Apostolus: *Licet Angelus de Cælo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus anathema sit. Gal. 1. v. 8.* tales dari debent Homines qui nomine DEI nos certificent de ipsa Scriptura. *Primò*, Quod ab Apostolis & ex instinctu Spiritus S. concinnata sit: quinam libri canonici: quæ versio ex Originali sit recta: quem sensum hi vel illi Textus revera habeant: præsertim ubi & quando exoritur Controversia. Utque Testimonium eorum pateat esse Divinum, dari quoque debent Notæ quædam infallibiles DEO evidenter propriæ, aut signa de Cælo. Unde enim aliàs haberetur securitas? cum DEUS ipse palam & per voces articulatas non loquatur hominibus. Certè non per aliquas ejusdẽ

Scripturæ

Scripturæ Sententias: de his siquidem eadem, quam immediatè innui, restabit quæstio. Nec per lumen aliquod privatum, merè interiùs assecurativum: tale enim Lumen in ordine ad hunc finem non dari communiter aut promiscuè hominibus, manifestè patet ex tot sectis diversimodè Scripturam & ea quæ credenda sunt, intelligentibus, tametsi omnes protestentur, se eandem bonô animô legere. DEUS autem, qui *Omnes vult ad cognitionem veritatis venire, 1. Tim. 2. v. 4.* omnibus quoq; promiscuè media providere debeat, per quæ certò scire valeant (modo velint) quid sibi credendum aut agendum, ut salvi fiant. Et si tempore Apostolorũ non permittebatur populo, regulari Spiritu privato, sed dabantur Doctores Spiritûs S. assistẽtiâ præditi, eorumque prædicatio signis de Cælo confirmabatur. Qua fronte, quo fundamento, qua conscientia, nunc, seclusa hac Infallibilitate extrinseca, tota Fidei securitas interno nescio cui Spiritui (quem & paulò post, palmare commentum esse luculentiùs demonstrabimus) attribuitur? Si Paulus nec Angelum, præterea quæ prædicaverat, inspirantem, voluit esse audiendum: (*Licèt Angelus de Cælo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus, anathema sit. Gal.* 1.) multò minus Spiritum privatum. Restat igitur, DEUM providisse Ecclesiæ suæ, homines Spiritu S. & infallibilibus veritatis signis ac notis instructos, qui nos hac in parte certificent.

9. *Secundò*, Licèt complures in sacro Codicè perspicuæ habeantur sententiæ, quia tamen

reperiun-

reperiuntur homines ejusmodi, qui etiam clarissimas alienô & perverso sensu interpretantur: Quid enim clarius e. c. quàm illud Mat: 26. v. 26. *Hoc est Corpus meum:*? attamen Lutherus voluit panem hic simul cum Corpore; Calvinus verò non Corpus sed figuram Corporis significari. Aut qui Scripturam per se claram pervicaciter asserunt esse obscuram: Quid enim clarius illis Christi verbis: Mat: 16. v. 18. *Dico tibi, tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et tibi dabo Claves Regni Cælorum quidquid solveris super Terram &c.*? Attamen moderni Protestantes volunt esse obscura: alii siquidem per Petrum, omnes intelligunt Apostolos, alii omnes fideles; alii per petram, Fidem Petri, alii solùm Christum &c: &c: Aut qui cunctos illos Scripturæ locos, quos in suæ opinionis tutamen violentissimè trahunt, & quidem eo sensu, qui ipsis placet ac videtur, volunt esse clarissimos. Sic Ariani existimabant, Textum hunc, *Pater major me est, Joan: 10. v. 28.* quo Christi Divinitati detrahebant, esse prorsus evidentem. Sic Anabaptistæ censent illum: *Qui crediderit & baptisatus fuerit, hic salvus èrit.* Marci 16. v. 16. quem contra Baptismum parvulorum detorquent, omnino esse perspicuum. Sic Calviniani arbitrantur nihil illâ Scripturâ esse clarius: *Caro non prodest quidquam Joan: 6. v. 64.* quàm iniquissimè contra realem Corporis Christi in Eucharistia præsentiam, adducere consveverunt &c. &c. Proinde, ne dubii & incerti circa ea quæ Salutis sunt, hæreamus, ne-

cesse

cesse est dari homines, qui nos, DEO assistente, etiam hac in parte, videlicet, quænam Scriptura revera sit clara, áut quo sensu clara, certificent. Unde enim aliàs haberetur securitas? Non ab ipsa Scriptura, de hac enim quæritur in præsenti. Non à Spiritu privato, ut ostensum *num:* 8. Non deniq; à proprio uniuscujusque judicio: hoc siquidem per experientiam constat sæpissimè falli in rebus licèt facilioribꝰ, esseque inter homines diversissimum, ita ut, si hôc præcisè, spretîs exterioribus infallibilitatibûs nostrîs, regularemur circa Scripturam, tot propè diversæ darentur in Christianitate Religiones, quot Capita. Addo: Licèt hæc eadem clara Scriptura quâ nunc gloriamur tempore Apostolorum haberetur, tales nihilominus dari debebant, qui præterea Verbum DEI, signis de Cælo confirmantibus, ore prædicarent & exponerent. Ergo & modo.

10. *Tertiò*, Etiam clarissima Sacri Codicis Testimonia, quibûs edocemur, quid nos oporteat facere aut credere, ut salutem adipiscamur, magna ex parte Propositiones sunt universales, in quibus quænam particularia contineantur implicitè, necessariò enucleandum est. Aliàs enim speculativè duntaxat & in confuso, aliquid de via Salutis loqui, non tamen practicè & determinatè eandem scire valeremus. Exempli causâ: Mat. 13. v. 43. *Justi fulgebunt sicut sol in Regno Patris*: licèt perspicuum sit, quòd Justi fulgebunt, quia tamen terminus hic *Justi* est universalis, ideo explicandum restat, quid requiratur ad

esse Justi,

eſſe Juſti, num ſola Fides juſtificet, & qualis? an etiam opera, & quæ, aut qualia? Clarum pariter & illud Marci 16. v. 16. *Qui crediderit & Baptizatus fuerit, ſalvus erit.* Sed quoniam univerſale, opus eſt ſcire, quidnam credendum? Num ſufficiat credere in DEUM unum & Chriſtum? Et, ſi ita eſſet, igitur omnes quotquot fuêre hæretici, etiam ab ipſis Apoſtolis anathematizati, Fidem habuiſſent ſalvificam. Ubi ergo Fides in Trinitatem Perſonarum? ubi Fides de Sacramentis, de toto Eccleſiæ Ordine, de obedientia Præpoſitis ejus exhibenda, de Divina Gratia, de Gloriá Cæleſti & Inferorum pænis &c. En quanta expoſitione etiam textus ad ſpeciem notiſſimi indigent! Ut proinde non ſolum ore ſed & opere, credere & operari, quæ oportet, valeamus, indubitatum, nobis eſſe debet, quid univerſales Scripturæ Propoſitiones implicitè complectantur. Aſt unde? quæſo: Non ex aliis præcisè Scripturæ locis: cùm de his quoque ſimile exoriatur dubium: nec certa inde, notitia quænam particularia, & num ſub hoc an illô univerſali contineantur, haberi poſſit. Nec per Spiritum privatum, ut vidimus num 8 Ergo, ne aliàs Chriſtianus cogatur dubitare de omnibus Sálutem ſuam concernentibus, tales dari debent, ſicut ab initio Eccleſiæ, ita & nunc, qui DEO aſſiſtente, idque ipſum ſignis de Cælo approbante, hac quoq; in parte, infallibiliter nos certificent.

11. *Quartò*, Multa in Sacris Literis reperiuntur ſubobſcura, ut fateri debent Adverſarii,

præſer-

præsertim cùm ipse Petrus de Pauli Epistolis testetur dicens: *In quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & cæteras Scripturas* 2. *Petri* 3. *v.* 16. Jam quæro, hæcne sunt DEI Verbum, vel non? Si non, igitur & de reliqua Scriptura licèt perspicua quivis meritò dubitare posset: non enim ideo aliquid DEI Verbum est, quòd sit clarum. Si verò sunt DEI Verbum, Ergo aliunde elucidata credidebent. Cùm de universo Evangelio, ac proinde de omnibus tam clarè quàm obscurè nobis exaratis testetur Salvator ipse dicens: *Prædicate Evangelium omni creaturæ, qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur. Marci* 16. *v.* 16. Et certè lumine rectæ rationis notum est, hunc esse finem Divinæ Revelationis: utquid enim loqueretur DEUS, si non vellet, ut sibi credatur? Hinc & Joannes: *Hæc Scripta sunt ut credatis. c.* 20. *v.* 31. Si itaque statuit DEUS etiam obscurè revelata credenda & observanda esse, Ergo providere debebat suis Fidelibus Expositores, Interpretes, ac Controversiarum diremptores infallibiles, qui signis de Cælo in ordine ad persvadendum instructi Sententias ejusmodi explanent, clarificent, verumque earum sensum manifestè indigitent. Quodipsum sic evincitur.

12. *imo* Hoc DEUS fecit, censuitque necessarium esse hominibus tempore Apostolorum, quamvis eadem haberetur Scriptura. Ergo & per succedentia Ecclesiæ suæ Sæcula, & modò: cùm eadem, imo major postea, ubi tot Schisma-

 ta & Se-

ta & Sectæ, tot Scripturæ versiones ac Interpretationes exortæ, sit, fueritque necessitas. Et ideo Salvator noster non Apostolis tantùm, sed & Successoribus eorum, in ordine ad docendum Spiritum Sanctum suamque assistentiam appromiserat dicens: *Rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum: Spiritum veritatis, ille vos docebit omnia. Joan*: 14. *v*. 16. Et: *Ecce egó vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem Sæculi Mat*: 28. *v*. 20. Porro id non solis Apostolis dictum, hi siquidem non permansuri erant in terris ad consummationem Sæculi: sed & Successoribus eorum, qui Christi Ecclesiam recturi ac docturi erant postea, juxta illud: *Quos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam DEI. Act*: 20. *v*. 28. Nec etiam dictū cunctis Fidelibus: Tum quia, *Non omnes sunt Doctores*. 1. *Cor*, 17. *v*. 29. Tum quia præfata Spiritûs S. assistentia non dabatur omnibus promiscuè credentibus ab initio, (sed quibusdam Selectis Viris) Ergo nec modò. Tum quia, non dari, ipsa constat experientiâ in tot sectis & diffidentibus circa Fidem Opinionibus Tum quia, licèt promiscuè dari soleat hominibus Illustratio superna ad hoc, ut credere valeant prout oportet, ea, quæ credenda sibi proponuntur, non tamen lumen ejusmodi immediatè confertur, quod quid credendum, revelet ac doceat infallibiliter; sed iis duntaxat, qui ad docendum omnes Gentes, à Deo electi sunt. Et ideo Christus ad Apostolos: *Dabit vobis* (Pater) *Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere Vos autem*

cognoscen-

cognoſcetis eum, quia apud vos manebit, & in vobis erit. Joan: 14. v. 17.

13. *2do* Nullâ alia viâ, in præſenti Providentia, Securitatem de vero memoratæ Scripturæ ſenſu, niſi per Homines præfato modô infallibiles, aſſequi poſſumus. Dicere enim, quòd unus Scripturæ Textus, explanet alterum difficiliorem, eſt Conſcientiam in eadem anxietate & incertitudine relinquere: cùm reſtet quæſtio, quisnam è clarioribus Textibus explicare debeat obſcurum? Item cur hic per illum, & non potiùs ille per hunc exponendus? Utiq; errant Anabaptiſtæ, quòd locum iſtum: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non poteſt introire in Regnum DEI. Joan: 3. v. 5.* velint explicare per illum: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, hic ſalvus erit. Marci 16. v. 16.* Et non potiùs hunc per primum. Nec ad Spiritum privatum recurſus fieri poteſt, hic ſiquidem figmentū eſt prorſus ridiculum, ut conſtat ex dictis num. 8. & 12. cōſtabitq; ex dicendis. Ac proinde fruſtra Libertino-Pietiſtæ arbitrantur, DEUM non exigere, ut ea quæ ſubobſcurè à Spiritu Sancto dictata ſunt determinatè credamus; ſed velle, ut bonô animô legamus, expectando donec ſibi placuerit, his vel illis Lumen conferre interiùs aſſecurativum. Fruſtra inquam, ſi enim Divinæ Locutionis ſenſus multis in locis eſt ambiguus igitur DEUS providere nobis debebat Doctores ejuſmodi, qui certiſſimè poſſint, quoties exoritur Controverſia, & neceſſitas exigit, ſenſum hunc determinare: ut ſuppoſitis ſupponendis, urgen-

te præcepto, (protunc ſiquidem finis Divinæ locutionis eſt Fides noſtra) credere ſicut oportet, valeamus. Privatum autem lumen, neſcio quale præſtolari velle, eſt non ſolùm DEUM tentare, verùm etiam cunctis ſectariis, tametſi ſibi oppoſitiſſimis, quotquot ſunt aut fuêre hactenus in Religione Chriſtiana, occaſionem præbere arbitrandi & dicendi, ſe lumine hoc aſſecurativo jam plenè illuſtratos eſſe; & genuinū Scripturæ ſenſum, de quo antè controvertebatur abunde percepiſſe: item, eſt permittere omnibus Libertinis & Syncretiſtis, ut cuncta ſacri codicis teſtimonia, quantumvis perſpicua, quibus ſectarios qualeſcunq; demum, oppugnamus obſcura nec neceſſariò credenda eſſe, juxta privati Spiritûs ſui licentiam, perverſiſſimè proclament.

14. *Quintò*, Quicunque præter Scripturam ſacram, memoratam Infallibilitatem extrinſecam admittere renuunt, hi Religionem Chriſtianam, Judæorum, Mahometanorū, & Ethnicorum ludibrio exponunt. Sic enim nos deriderent: Qua fronte Chriſtiani prædicatis nobis Fidem veſtram? qua temeritate decertatis pro ea uſque ad Sangvinem? in qua vosmetipſi dubii & perplexi quidnam revera credendum aut faciendum, ut ſalutem conſequamini, fluctuatis. Si enim de fundamento Fidei veſtræ, nimirum Scriptura ſacra, quòd ſit DEI Verbum, ejuſque inſtinctu exarata, quinam Libri ſint tales, quæ difficiliorum Sententiarum interpretatio certa, ſecuritás haberi nequit infallibilis:

igitur de omnibus dubitandum. Quid hic reponerent Novatores? An, (ſicut conſveverunt dicere) Scripturam ipſam toties de ſe teſtari, quod ſit DEI Verbum, ſeque ipſam explanare? Aſt de ejuſmodi quoque Teſtimoniis quæritur in præſenti, urgerent Infideles. Num dicerent Scripturam manifeſtè per ſe patere, Dei Verbum eſſe? Sed hæc riderent percontantes, Cur igitur nobis non patet? Et ſi ipſius Chriſti Prædicatio non per ſe patebat eſſe Divina, ſed ſignis de Cælo comprobari debuerat, (ut veſtrum docet Evangelium nec peccatum habuiſſent qui non crediderunt Prædicationi ejus niſi Miracula feciſſet, Joan: 15. v. 24. quomodo poterit per ſe eſſe evidens, quòd Scriptura Diſcipulorum ſuorum ſit Divina? An tandem ad Spiritum privatum recurrerent, aſſerentes, nos interiùs de Scripturæ veritate ejuſque ſenſu à Deo aſſecurari? Verùm ad id, plenîs buccîs, ſubſannando & illudendo Religioni Chriſtianæ exclamarent Infideles: Figmentum eſt & vana perſvaſio! Qua ratione vobis credendum, veſtramque perſvaſionem, Divinum inſtinctum eſſe demonſtrabilis. Nobis Spiritus teſtatur oppoſitum: & ſi Chriſtianis licèt Spiritu regulari privato; igitur & nobis &c. Et hæc eſt cauſa, quod Novatorum Miniſtri de Converſione Gẽtium minimè ſint ſolliciti, metuunt ſiqùidem, ne prima ſtatim fronte explodantur ab iiſdem. Sed cur Salvator noſter præcepit ſuis prædicare Evangelium per univerſum Mundum? Cur Apoſtoli eorumque ſucceſſores, in primitiva &

 continuè

continuè ad hodiernum usque diem succedente Ecclesia Catholica, pro Fide vera etiam sangvinem suum fundere non dubitârunt?

15. *Sextò*, Si præter Scripturam non daretur præfata, in Ecclesia Christi infallibilitas, tunc nulla in Orbe terrarum infelicior esset secta quàm Religio Christiana. Quamvis enim Christiani obligentur carni ejusque affectionibus continuò resistere, passiones edomare, voluptatem fugere, secundùm Spiritum operari, Cælestia præponere terrenîs, piè ac devotè vivere, non solùm amicos sed & inimicos diligere &c: &c: Quamvis præterea teneantur, intellectum suum in obsequium Fidei captivare, & Mysteria captum nostrum longè excedentia, firmissimè credere, ut exempli cau: de Trinitate Personarum in una Natura Divina, de Incarnatione DEI Filii, de Sacramentis, de Resurrectione mortuorum, de æternitate Gloriæ Cælestis & pœnarum Inferni &c: &c. Non tamen certi ac securi esse possent de iis quæ sibi credenda & facienda sunt, ut salvi fiant; quidnam revera sit DEI Verbum, aut quis genuinus sensus ejus infallibiliter? Et quotiescunque de æternæ Salutis aut perpetuæ infelicitatis puncto exoritur Controversia (ut contingit frequentissimè) dubii & ánxii, quidnam arripiendum, hærere, suoque Spiritu privato aut Judiciô (quod quidam conscientiæ ac Fidei libertatem perversè appellant, quodvè in rebus etiam levioribus falli experientiâ compertum est) niti deberent. Sicne DEUS Fideles Cultores suos derelinquere, &

re, & Religionem Christianam, in bivio ancipiti, unde omnes in desperationis barathrum deturbari possunt, collocare voluisset?

16. Verbô, nisi quis nominetenus solùm Christianus videri, revera autem Judæus, vel Mahometanus, vel Ethnicus, aut deniq; atheus esse velit, fateri debet, dari præter Scripturam in Ecclesia Christi, per omnia ejus Sæcula, Viros assistentia Spiritûs S. præditos, qui nos, (signis de Cælo, aut aliis manifestis DEI notis sermonem eorum comprobantibus) de ipsa Scriptura quòd sit DEI Verbum, quænam Versio legitima, qui Libri canonici, quis sensus eorum, qui Textus revera clari, qui obscuri, & quomodo intelligendi, quid credendum aut agendum quoties exoritur Controversia? evidenter ac infallibiliter assecurare valeant.

17. Manet tantummodo quæstio, ubinam Viri ejusmodi & signa infallibilitatis defacto reperiuntur? Num in Ecclesia Romana Catholica; an verò in aliqua alia secta ex iis, quæ ab hac Ecclesia diffident? Respondeo itaq;, nullibi nisi in Ecclesia Romana Catholica reperiri. Quodipsum sic demonstro: Certum & indubitatum esse debet, hæc non haberi apud Lutheranos, Calvinianos, Mennistas, Syncretistas, Libertinos aut Pietistas, (idem à fortiori censendum de quibuscunq; aliis sectis) cùm ipsimet profiteantur, se præter Scripturam, nullam externam infallibilem credendi Regulam, aut visibilem Controversiārum Judicem habere, aut admittere velle. Omnesq; fatentur, Ministros

suos, in

ſuos, in iis, quæ ultra Scripturam proferunt, non eſſe infallibiles. Imo, tametſi nollent, fateri debent: nullum ſiquidem hujus infallibilitatis fundamentum, nec ulla vera miracula exhibere, nec ullas extrinſecas veræ Fidei notas, quibus omnino ſimiles non habeat alia quæcunque ſibi oppoſita ſecta, monſtrare poſſunt. Infero: Ergo certum & indubitatum eſt, ejuſmodi Viros infallibiles, unà cùm evidentibus infallibilitatis Signis ac Notis, in Eccleſia Romana Catholica haberi. Si enim certum eſt, hæc in Chriſtianitate dari debere, ut Argumentîs tam manifeſtis evicimus: & certum non dari alibi: Ergo proculdubio dantur in hac Eccleſia.

18. Porro memorati Viri ſunt Concilia Generalia Epiſcoporum quale & tempore Apoſtolorum celebratum eſt, Act: 15. & Pontifex Romanus, utpote totius Eccleſiæ Rector & Doctor. Iſti enim in Eccleſia Catholica, nomine DEI, quid credendum aut faciendum, definire ſolent, reliquîs omnibûs (niſi quis hæreticus fieri velit) acceptantibûs. Et ideo communiter SS. Patres per tot Sæcula teſtantur, Conciliorum ejuſmodi & Romanorum Pontificum Definitiones, eſſe infallibiles. Ex: cau: S. Baſilius 3tiô Chriſti Sæculô natus, Epiſt: 28. ait: *Omnibus, qui ſuſpecti ſunt de Fide, proponantur Concilii Statuta, unde facilè colligetur, ſintne hæretici, an Catholici.* Et S. Auguſtinus circa An: Chriſti 390. lib. 11. c. 2. contra Fauſtum, ſic Pontificem Romanum alloquitur: *Tu es Regula Fidei, quidquid tibi adverſatur, veritas non eſt.* Certè ſi in Ec-

clesia

clesia Catholica hi non haberent infallibilitatem, tunc proculdubio nec alii, cùm omnes judicium suum, Doctrinæ eorum submittant. Signa quoque & notæ infallibiles, quòd DEUS his assistat, dantur, & quidem adeo manifesta, ut, modò quis non ponat velamen super oculos mentis suæ, pateant omnibûs. Aliqua solùm brevitatis gratiâ profero.

19. *Primum Signum sunt Miracula*, quæ DEUS in Ecclesia Catholica, incessanter tot in locis, ad Fidelium preces, aut per Viros Apostolicos in confirmationem Doctrinæ Catholicæ, & Interpretationis Sacrarum Literarum per Concilia ac Romanos Pontifices fieri solitæ, & quidem complura prorsus manifesta & Orbi nota, patrare consvevit. Quòd autem vera Miracula poni nequeant in confirmationem Doctrinæ falsæ, sed per ea DEUS de Religione, in qua fiunt, testetur, quòd sit vera, lumine rectæ rationis notum est. Hinc & Nicodemus Joan: 3. v. 2. *Scimus, quia à Deo venisti Magister, nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit DEUS cum eo.*

20. Indubitatum quoque esse debere, patrari defacto ejusmodi Miracula in Ecclesia Romana Catholica, sic declaratur: *1.* Fateri cogitur quivis Christianus, quòd Christus hæc promiserit suis Fidelibus: *Qui credit in me, Opera quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet. Joan: 14. v. 12.* Ubi igitur sunt? Manifestum, quod non apud Dissidentes. Ergo apud Catholicos. 2. Constat ea dari per experientiam physicam plurimo-

plurimorum, qui prodigiosa DEI Beneficia in tot Ecclesiis percipientes, marmoreis eadem, aut argenteîs, aureîsque tabulîs exarata, omnium notitiæ proponunt. Constat id ipsum ex communi tot dignissimorum Fide Virorum testimonio: tot Historicorum, quibus in aliis materiis vel ipsi assentiuntur Dissidentes, & ni facerent nullam prorsus Antiquitatis notitiam habere valerent: Tot piissimorum simulque doctissimorum hominum, in quos nulla fraudis aut erroris cadere potest suspicio: Tot Principum, non Ecclesiasticorum duntaxat, sed & Sæcularium, qui nullam prorsus mentiendi necessitatem habent: & quidem per omnia Christi Sæcula ad hunc usque diem, unanimi consensu & Relatione. Quod ipsum evidentiam moralem veritatis tantam facit, qua major in humanis haberi nequeat: quam nullus negare potest, nisi temerarius: quæ magis assecurat intellectum quàm experientia physica: (faciliùs enim de iis, quæ oculîs propriîs vidimus, dubitamus, num videlicet sensus non fefellerit, quàm quæ tantô nituntur Testimoniô) Quam evidentiam credibilitatis si DEUS in rebus Fidei falli permitteret nulla in Religione Christiana haberemus signa infallibilia: Quam proinde Salvator ipse ad præbendum assensum, sufficientem esse voluerat, inquiens ad Thomam: *Quia vidisti me Thoma, credidisti: Beati qui non viderunt & crediderunt. Joan: 20. v. 29.* Certè etiam Christi ipsius & Apostolorum Miracula non omnes illius temporis Fideles oculîs spectaverant: verùm aliis ex cômuni tan-

muni tantùm prudentûm ac piorum hominum relatione patebant. Et ideo arguebat Dominus eos, quia Prodigia suá omnino videre prætendebant: *Nisi Signa & Prodigia videritis non creditis Joan: 4. v. 48.*

21. Altera nota DEO & veritati propria, sunt innumeri pene per omnia Christi Sæcula ad hunc usq; diem, Gloriosi in Ecclesia Catholica Martyres, qui Sangvine sûo, Sacræ Scripturæ Interpretationem: & Doctrinam Fidei, quam Ecclesia Catholica per Pontifices Romanos & Concilia, suis tradere consvevit, non cessant comprobáre. Et quidem homines ex omni Natione, Statu, ac Conditione: tot Sapientissimi & piissimi Viri, qui, non spe lucri temporalis aut vanæ gloriæ quæstu, sed puro DEI, veritatis, & Sálutis Animarum amore permoti, voluntariè relictîs Consangvineîs & Amicîs, Patriâ, Fortunæ & famæ bonîs, in illas Mùndi Plagas proficiscuntur; ubi ignoti, sine honore, sine commoditate, sine temporali solatio, in extrema degunt egestate; & mille inter labores ac pericula, vitam ducunt morte acerbiorē. Tandemque post diuturna tormenta, eandem, gaudentes quòd digni sint habiti pro nomine JESU contumeliam pati, profundunt. Qui non temerè, non ex passione prædominante, sed longa præmissa deliberatione: non coactè aut necessitate compulsi, sed liberrimè; & DEI proximique amore stimulati (juxta illud: *Nemo majorem charitatem habet, quàm qui dat animam suam pro Amicis suis*) ad talia se resolvunt, & in his

tanto

tanto tempore sponte sua perseverant; ac tandem Doctrinam Catholicam, quam prædicant, stupendâ patientiâ, & Sangvine suo consignant.

22. Quis adeo excæcatus, ut non videat, talia, taliq; modo, humanis viribûs fieri non posse? Quis sanæ mentis particellam habens non intelligit, hoc ipsius DEI Opus, & signum de Cælo esse. Possetne DEUS, qui summe bonus, summe misericors est, qui diligentes se diligit, permittere, ut tanta hominum piissimorum multitudo, qui non passione, non cupiditate, non desiderio boni alicujus temporalis, sed sui amore succensi, ad tot sese labores, ad tantas ærumnas & mortes, Ejus causâ resolverunt, in Fide à Salutis tramite aberraret, & Doctrinam falsam Sangvine suo confirmaret?

23. Tertium signum est Imperium in Dæmonia, quod Ecclesia Catholica exercet efficaciter, eadem ex obsessis tum hominum corporibus, tum Domiciliis ejiciendo, ut assiduâ comprobatur Experientiâ. Porro id per DEI potentiam & assistentiam fieri debere, nemo prudens dubitare potest: cùm manifestè sit, quòd aliàs Dæmones humanas voces aut vires, parum curarent. Et ideo Christus ipse protestatus est, *se in digito DEI ejicere Dæmonia. Luc: 11. v. 20.* Præter dictas, sunt & aliæ complures Divinæ assistentiæ, adeoq; & infallibilitatis in Ecclesia Catholica Notæ: dè quibus succinctè licèt satis tamen dilucidè in prioribus Editionibus meis, e. c. *Theologia Controversa. Quis putâsset. Siles silebis. Abgenötzte Füchtel &c.* tractavi.

24. Obtru-

24. Obtrudunt hic Novatores: Si Ecclesia Catholica infallibilem habet DEI assistentiam, in ordine ad determinanda & definienda ea, quæ credenda ac facienda sunt, ut homo salvus fiat. Cur igitur tot inter Theologos Catholicos Controversiæ? Cur tam diversæ expositiones Scripturæ apud Interpretes? Cur non determinat Ecclesia semel pro semper, quisnam literalis omnium & singulorum Textuum sensus? Respondeo *ad Primum*: Inter Theologos nostros nequaquam de Articulis Fidei Controversiam esse; (in his enim conveniunt omnes: qui autem dissidet, hic jam non ad Catholicos, sed Dissidentes refertur) verùm de iis duntaxat, quæ ab Ecclesia nondum definita & determinata, adeoque nec Fide Divina credenda sunt. Quod verò Definitiones suas interdum differat Ecclesia, justis hoc de causis facit, sic interpretando DEI mentem, qui etiam ipse non statim in Testamento veteri, Mysterium Trinitatis, multaq; alia clarè revelávit, sed idipsum in novam usq; Legem distulit. Sicut & Christus Dominus, ejusq; Apostoli, quæ credenda sunt, non statim simul, sed successivè manifestârunt: ut patet in abrogatione Circumcisionis &c: Hinc & Salvator, Joan. 16. v. 12. *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò: cùm autem venerit Spiritus ille veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Gravissimas quoque rationes habet Ecclesia, quòd interdùm errores quorundam, non statim feriat anathemate: videlicet, tum, ut ipsimet errantes, cum tempore illuminati, eosdem

eosdem damnent reprobentque; tum ut circũstantiæ, ob quas, si damnárentur publicè, gravis inter homines perturbatio emergeret, interim pertranseat. Numquid non DEUS ipse *Dissimulat peccata hominum propter pænitentiam?*

25. *Ad secundum* dico: Apud sacrarum Literarum Interpretes, pariter non esse discrepantiam in iis, quæ ab Ecclesia Catholica definita sunt. Quòd verò in expositione nonnullorum Textuum, quinam non conveniant, id non credendorum diversitatem, ast tum varietatem doctrinarum moralium, quæ ex eadem Scriptura eruuntur; tum multiplicitatem sensûs etiam literalis, qui persæpe in uno eodemque Textu continetur, denotat.

26. *Ad tertium* repono, Ecclesiam non explicare ac determinare sensum omnium simul & singularum Scripturæ Sententiarum; sed expectare donec necessitas Spiritualis id exigat. Et quidem 1. ob rationes ad *Primum* datas. 2. Quia complures ambigui Scripturæ Loci, jam antè per Definitiones in simili, sufficienter declarati sunt: igitur explanatione nova, nisi nova & omnino determinanda exoriatur Controversia, opus non est. 3. Catholici hoc non desiderant: Diffidentes verò, sicut nunc expositioni Catholicæ plurimorum Textuum, ita tunc declarationi universæ Scripturæ, refragarentur æque pervicaciter.

27. Sed jam concludo. In Christianitate præter sacrum Volumen, dari debent tum Viri, qui Verbum DEI infallibiliter nobis proponant &

nant & exponant, Fideiq; controversias diri-
mant; tum signa hujus infallibilitatis evidenter
Divina: hæc autem in nulla reperiuntur Reli-
gione diffidente; ut luculenter hactenus demō-
stratum est. Ergo certum & indubitatum manet
talia in Romana Cátholicá Ecclesia haberi. Et
per consequens certum, quod memoratæ supe-
riùs Divinæ veritatis notæ, videlicet, Miracu-
la, Martyria, Potestas in Dæmonia &c: &c. den-
tur ibidem: certum, quòd hæc sufficientissimè
valeant assecurare homines, circa ea quæ cre-
denda & agenda sunt ad Salutem. Quæ enim alia?

28. Et hinc patet dilucidè, quàm securus,
quàm certus & imperturbabilis esse possit vetus
Catholicus de iis quæ sibi ad vitam consequen-
dam æternam necessaria sunt. Si enim quæra-
tur ex eo in communi, quid credere & facere
debes, ut salvus fias? Respondebit: Quidquid
DEUS revelavit & præcepit. Quænam verò de-
facto revelavit aut præcepit; quodve Revelatio
& Verbum ejus, sic & non aliter intelligendum,
constat mihi ex Testimonio Ecclesiæ Catholi-
cæ: porro Testimonium ejus à Deo proficisci,
adeoque infallibile esse, patet ex tot signis &
Notis, DEI assistentiam & Voluntatem indicā-
tibus; sicut & tempore Apostolorum, patebat
dicta & Scripta eorū esse DEI Verbū, evidenter.

29. Quodsi quæratur in particulari: Quare
tu credis e. c. DEUM esse Trinum in Personis
& unum in Essentia? Aut dari Purgatorium?
Respondebit: ideo, quia DEUS, qui nec falli
nec fallere potest, utrumq; revelavit: (cui æ-
qualis in

qualis in omnibus debetur Fides) Primùm e. c. Mat: 28. v. 19. *Baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs S.* Et 1. Joan: 5. v. 7. *Tres sunt qui Testimonium dant in Cælo, Pater, Verbum, & Spiritus S. & hi tres unum sunt. Secundum* verò de Purgatorio, e. c. Mat: 5. v. 25. *Esto consentiens Adversario tuo citò, dum es in via, ne fortè in carcerem mittaris: Amen dico tibi, non exibis inde, donec reddas novissimum quadrantem.* Et 2. Macha: e. 12. v. 46. *Sancta & salubris est cogitatio, pro defunctis exorare.* Sed unde tibi, quod hæc Scriptura sit DEI Verbum? hi omnes Libri, quos citasti, sint Canonici? quòd præfati Textus sic intelligendi? Exem: cau: quòd in illo: *Tres sunt qui Testimonium dant &c.* tres Personæ, & non præcisè tria nomina; & quidem tres Personæ consubstantiales, seu ejusdem Substantiæ & Naturæ, intelligi debeant, cùm de talibus expressè non fiat mentio in Scriptura? Respondebit: quia Ecclesia Catholica, seu Concilia Generalia unà cum Romano Pontifice id testantur. Ast unde nosti, Ecclesiam hanc errare non posse? Respondebit: id mihi certum est ex eo, quoniam DEUS illam hoc affirmantem, Signîs ac Notîs sibi propriis (ut superiùs vidimus) affecit: quibus testatur, eam suo Nomine, & se Authore, talia hominibus annuntiare.

30. En, quàm securi sunt Catholici circa ea, quæ credendá & facienda sunt, ut salvi fiant? Jam videamus, quomodo fluctuent, & nunc hanc nunc illam securitatis tabulam frustra arripientes, in desperationis barathrum abripiantur,

antur, quicunq; rejectâ Petri Naviculâ, in periculosissimo libertatis conscientiæ Pelago insolenter natare non erubescunt.

PUNCTUM SECUNDUM.

Declarat, nullum Syncretistam, aut Libertino-Pietistam, aut quemcunq; alium Adiaphoristam insistendo opinioni suæ, scire, aut scire velle, quænam credere & operari debeat ad consequendam Salutem.

§. 1.

Memoratus in Præfatione Dominus Politicus, Syncretista & Libertino-Pietista (asserens, illa tantùm necessario credenda & agenda esse, quæ clarè & expressè in Sacra Scriptura pro Conditione Beatitudinis adipiscendæ statuuntur; reliqua verò etiam ibidem contenta, adiaphora, nec ad vitam æternam necessaria esse) nec scit, nec scire vult, quid credere aut facere debeat, ut sálvus fiat.

Conceptione, Nativitate, vita & morte, de Baptismo & Eucharistia, de Remissione peccatorum, Resurrectione Mortuorum, Inferni pænis &c. &c. circa quæ æquè DEI Verbo debetur Fides, ac circa illa. Ergo Politicus ex pervicacia nec scit nec scire vult, quæ credere debeat.

37. *Demonstratur* 3. Juxta perniciosam opinionem hanc, neq; in SSmam Trinitatem (qua tamen Fide principaliter à Judæis, Turcis, & Ethnicis distingvimur) credendum esset. Omnesq;, quotquot fuêre unquam in Religione Christiana, hæretici, Ariani, Manichæi, Ma-

cedoniani, Nestoriani, Eutychiani, Pelagiani &c: rectè & prout oportet ad Salutem, credidissent: omnes siquidem credebant in DEUM & Christum. Imo, quæcunque cogitabilis, perversissima licèt hæresis, nullum ad vitam æternam poneret obicem. Omnis siquidem hæresis supponit Fidem in DEUM & Christum: nam qui non credit in DEUM Atheus est non Hæreticus: & qui non credit in Christum, est Judæus, Turca aut Ethnicus, non hæreticus. Porro id admittere, est contra solem loqui, & omnium Sæculorum judicio reluctari. Ergo est & nescire & nolle scire quidnam credendum sit ad Salutem.

38. *Demonstratur 4.* Si ad vitam consequendam sufficit credere in DEUM & Christum, reliqui autem Fidei Articuli non essent necessarii, sequeretur, omnia Concilia & Doctores, etiam primîs Ecclesiæ Sæculîs errâsse, eò quòd memoratas hæreses damnaverint. Errâsse omnes SS. Martyres, qui se pro variis Fidei Christianæ veritatibus, ad tormenta gravissima, ipsamque Mortem ab ejusmodi hæreticis sufferendam, resolverant. Errâsse Apostolos, qui tantô Zelô & Studiô persecuti sunt hæreticos: e. c. errâsse Paulum, cùm ad Titum c. 3. scriberet: *Hæreticum hominem devita, sciens, quia subversus est, cùm sit propriô judiciô condemnatus.* Errâsse Petrum, 2. Epist: c. 2. dicentem: *In vobis erunt Magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis* &c: Imo ipsam æternam Sapientiam (ad quod aures tinniunt) Christum JESUM errâsse, quòd nos commonese-

monefecerit, dicens, Mat: 7. *Attendite vobis à falsis Prophetis, qui venient ad vos in vestimentis ovium intrinsecus autem sunt lupi rapaces.* Et Mat: 24. *Multi falsi Prophetæ surgent, & multas Animas decipient.* Non de Judæis profectò, aut Ethnicis hìc sermo est, nam hos, Christiani Nominis hostes esse, manifestè sciebant Fideles: igitur de hæreticis loquitur, qui credunt in Christum, & sub hac Fide, velut Lupi sub pelle ovina, discerpunt alias Fidei veritates. Sed cur cavendi essent, quomodo dicendi lupi rapaces, quomodo deciperent Animas, si sufficeret ad salutem, credere in DEUM ac Christum, quod & ipsi faciunt?

39. *Demonstratur* 5. Hinc sequitur, Christum Dominum non rectè egisse, quòd complura Miracula in confirmationem Articulorum distinctorum à Fide in DEUM & Christum, patraverit. Exem: cau: Marci 2. v. 11. *Ut autem sciatis, quia Filius hominis habet Potestatem in terra dimittendi peccata, ait Paralytico, tibi dico surge, tolle grabatum tuum, & vade in Domum tuam &c:* Ut quid enim Articuli Signîs de Cælo confirmandi, quorum Fides non requiritur ad salutem? Ast nemo sanæ mentis talia Christo, ejusque Apostolis & successoribus eorum, imponere potest: Ergo nec dicere, quòd credere in Deum & Christum ad vitam sufficiat.

40. Opponunt Adversarii, scriptum esse: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum DEUM verum, & quem misisti JESUM Christum. Joan: 17. v. 3.* Sed respondeo, neminem ambigere, hæc,

& quidem ante omnia, cognoſcenda ac credenda eſſe: verùm non tantùm hæc, ſed & reliqua à Deo revelata, ut patet ex aliis Scripturæ locis. Numquid non irreſtrictè de univerſo Evangelio dicitur Marci 16. v. 16. *Prædicate Evangelium, qui crediderit ſalvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur?* Altera Domini Politici pars de vita honeſta & iis agendis, quæ in Scriptura &c. ſequenti Lectione diſcutienda. Sit itaque.

SECTIO SECUNDA.

Qui dicit ſufficere ad vitam æternam, modo quis credat & faciat ea, quæ clarè in ſcriptura S. pro conditione conſequendæ ſalutis ponuntur, aut omittat, quæ ibidē ſub interminatione damnationis æternæ prohibentur: reliqua autem contenta in S. Codice acceptet quidē, ſed eo ſenſu, quē verū eſſe exiſtimat; is ex pervicaciá nec ſcit nec ſcire vult, quid credere & facere debeat, ut ſalvus fiat.

41. Commentum hoc Libertino-Pietiſticū, quòd in præſenti expugnandum ſuſcipio, proponit aliquot in locis D. Politicus præſertim pag. 19 num. 23. & p. 23. n. 27. ſicut & p. 5. n. 11. 12. 13. 14. 15 Aſt falſitas ejus patebit ex rationibus ſequentibus manifeſtè. Itaque.

42. *Demonſtratur* 1. Certum & evidens eſt, non ſolùm illa neceſſariò credenda & facienda eſſe, quibus clarè in ſcriptura ſalus appromittitur, aut ſi omittantur, damnatio æterna intimatur: ſed

tur: sed plurima quoque alia à Deo revelata ac præcepta, tametsi expreſsè non addatur: Crede & fac hoc, aut omitte illud, si vis salvus fieri: vel quid simile. Ergo Politicus iste manifestæ veritati resistens, nescit, nec scire vult, quid sibi faciendũ aut credendũ, ut salvus fiat. Declaratur

31. Prædictô Opusculô, vera & unicè salvifica Religio Dissidentium in Prussia & Polonia &c: nuncupato, quod Politicus quidem Anonymus, Editionibus meis, haud paucîs Protestantibûs appláudentibûs, nuper opposuit, novum videtur, & hactenus inauditum Religionis Systema fabricare. Quod non tantùm Religioni Catholicæ, (quæ in Fide vera & integra, atque bonorum Operum exercitio consistit) sed & principali Dissidentium doctrinæ, (quæ postpositis Operibus, soli Fidei Justificationem & salutem tribuit, è diametro refragatur. Toto siquidem scriptô quoties in Persona propria loquitur, videlicet à pag: 1. ad 8. & deinde à pag: 17. ad usq; exitum, nec mentionem Fidei fecerat. Sed veram Religionem in hoc præcisè constituit, siquis faciat & omittat, quæ ad salutem consequendam facienda & omittenda præscribuntur. Sic enim loquitur e. c. num: 1. *Vera Religio est id, per quod homo, si istud operetur, damnationem evadit, & æternæ Beatitudinis fit particeps.* Et numerô 2. *Veram Religionem habet ille, qui facit quod ipsa faciendum, & omittit quod ipsa omittendum indicat.* Et num: 5. *Omnino necesse est, ut quis sciat, quæ sit vera Religio, hoc est, quid homo facturus & omissurus sit, ut salvus fiat &c.*

 32. Hîs

32. Hîs perpensîs, sentire possemus, Dominum Politicum, parum curare Fidem Christianam ipsisque Infidelibus, præsertim verò Mahometanis nimis favere. Siquidem & illi dicunt homines omnes in suis sectis & Legibus, sive sint Christiani, sive Judæi, aut Saraceni &c: modò benè vivant, & faciant ea, quæ sibi præscripta sunt, & quæ facienda existimant, ut salvi fiant, salvari posse. Ac proinde atrocissimè persequuntur eos, qui de Fide disputant. Quod ipsum facit & Dominus Politicus, ut patet ex Satyrica sua pag: 19. & 23. in Disputationes ac Editiones Polemicas, veluti de rebus inutilibus, & ad salutem prorsus non necessariis procedentes, Invectione. Suspicionem quoque auget, quòd, cùm Christiani Authores soleant Annum Christi suis præfigere Lucubrationibus, ipse potiùs *Annum secundum post Executionem Thorunensem* (ad imitationem eorum, qui Annos ab expugnatione Jerosolimæ, numerant) Opusculo suo opposuerit.

33. Quia tamen sacram novi Testamenti Scripturam tanquam DEI Verbum admittit pag: 20. atque protestatur pag; 22. dicens: *Ego autem loquor de Christianis, non de Ethnicis*: Quoniam præterea, saltem innexo Locorum sacri Codicis Catalogo, aliquot Textus de Fide in DEUM & Christum producit: hinc censeo, virum, nequaquam ita Syncretizare, ut vel ipsis Ethnicis, Judæis & Mahometanis; sic tamen, ut omnibus Hæreticis, quotquot in Christianitate, etiam primitivâ Ecclesiâ fuêre, salutem appingat sempiternam.

piternam. Et ideo pag: 4. num: 6. ait: *Nemo nisi DEUS potest salvare aut damnare. Unus est Legislator, qui salvare & damnare potest: quis tu es, qui alium judicas?* Jaco. 4. v. 12. Quibûs verbîs omnia etiam primitivæ Ecclesiæ Concilia, quæ virulentissimos illos hæreticos olim damnârunt (puta sanô sensû, id est, declarârunt, eosdem verbo Divino & veritati, adeoq; & saluti suæ æternæ refragari) & consequenter Paulum ipsum hac significatione damnantem, Gal: 5. v. 2. *Si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit.* Et ad Tit: 3. v. 10. *Hæreticum hominem post unam & secundam correptionem devita &c:* tacitè reprehendit. Quamobrem concludens sacrarum Sententiarum Catalogum, talem subjungit Synopsim, quæ cunctis favere potest hæreticis, inquiens pag: 16. *Salvandi sunt, qui DEO vivunt in Christo JESU.* Rom: 6. *Aut qui DEI voluntatem faciunt* 1 Joan: 2. *Aut qui aliis faciunt, quod sibi fieri volunt* Mat: 7.

34. Verbo, totum commentitiæ Religionis suæ Systema, studiosa perplexitate involutum, in hoc revera consistit: Ut salvus fias, sufficit credere in DEUM & Christum, nec non ea operari, quæ clarè & expresse ad vitam consequendam æternam, requirit Scriptura. Vel, (si fortè per *facere* etiam *credere*, intellexit) quòd sufficiat ad Salutem, siquis ea credat & faciat, aut omittat, quæ expresse sub conditione assequendæ salutis credenda & facienda; aut sub interminatione damnationis æternæ, omittenda proponuntur in Scriptura. Sed utrumque, DEO favente, convellemus in præsenti. SE-

SECTIO PRIMA

Qui dicit, ad vitam æternam sufficere, modò quis credat in Deum & Christū, ac præterea honestè & sine querela vivat, aut faciat, quæ clarè in sacris Literis, ad hanc consequendam præcipiuntur, is ob pervicaciam suam, nec scit, nec scire vult, quid credere & facere debeat, ut salvus fiat: consequenter est extra viam Salutis.

35. *Demonstratur 1.* Merè pro libito, & absq; ullo fundamento, adeoque temerè adstruitur, sufficere ad Salutem, ut quis credat in DEUM & Christum: cùm evidens sit, multò plura in sacris Literis à Deo revelata esse. Quô igitur fundamentô Fides in DEUM & Christum exigitur eodē & cætera æquè clarè revelata: & qua fronte dicitur non requiri aliorum Fidem ad Salutem, eâdem quis asserere posset, nec Fidem in Christum. Ergo qui fingit talia, is ex mera pertinacia nec scit, nec scire vult, quid credere debeat, ut salvus fiat.

36. *Demonstratur 2.* Certum & evidens est, multò plures veritates, præter DEI & Christi existentiam, apertè revelatas esse, e c. de Spiritu S. de Christo assertum: Totum quidquid in sacris Literis revelatum & præceptum esse constat nobis, obligamur sub amissione æternæ Salutis, credere ac facere, tametsi hujus obligationis mentio non fiat penes singula. Tum quia, ipsummet rectæ rationis lumen cuivis indicat,

dicat, Deo in nulla re, sine gravissima injuria ejus (quæ proculdubio Inferni pænas promeretur) Fidem negari, aut grave Mandatum suum violari posse. Tum quia in ipsa quoque Scriptura tot dantur Textus perspicui, quibûs jubemur omnia in communi credere & facere quæ DEUS revelavit & mandavit, ut salutem apprehēdamus Licèt igitur non penes singula, vitæ aūt interitûs fiat mentio, attamen hæc necessariò credenda atque facienda sunt. Exem: cau: Joan: 5. v. 24. inquit Dominus: *Amen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei, qui me misit, habet vitam æternam.* Et Mat: 19. v 16. *Si vis ad vitam ingredi serva Mandata.* En! omne DEI verbum credendum, omnia servanda Mandata (tametsi singulis salutis aut damnationis conditio non apponitur) ut vitam consequaris sempiternam.

43. *Demonstratur* 2. Non ea duntaxat, quæ per se clarè ac dilucidè, sed & quæ obscuriùs revelata aut præcepta sunt in Scriptura credi & impleri debent: aliunde siquidem elucidari possunt ac solent, sufficientissimè. Ergo nescit D. Politicus, quid sibi agendum, ut salvus fiat. Declaratur assertum: Tum quia, juxta lumen rectæ rationis, quidquid DEUS dicit, & præcipit, hoc credere & facere (licèt interim implicitè, & mox ubi explanatur, etiam explicitè) tenemur. Tum quia idipsum Sacer Codex irrestrictè testatur de omnibus in Christi Evangelio & Doctrina contentis: e. c. Mat: 28. v. 20. *Docete servare omnia, quæcunq; mandavi vobis.* Et Marci 16.

v. 16. *Præ-*

v. 16. *Prædicate Evangelium &c: qui non crediderit, condemnabitur.* Hinc vel ipse Politicus (immemor eorum, quæ antè dixerat, inquit pag: 11. *Damnabuntur, qui non credunt Evangelio. Marci* 16.

44. Sed quomodo nos obligare potest DEUS (reponit Politicus) ad ea credenda aut facienda determinatè, quorum sensus in sacris Literis est ambiguus? Respondeo: obligat ad ea, quæ tametsi per se non sint clara, clarificantur tamen per infallibiles scripturæ Interpretes & Judices Controversiarum. Quos dari in Ecclesia Christi, & acceptari debere; imò ideo multa in Scriptura obscuriùs à Spiritu S. inspirata fuisse, ut ad illos recursus fiat, (cùm sine iis nequidem de ipsa Scriptura, quòd sit DEI verbũ, infallibilitas haberi queat) Punctô primô à num 6. plus quàm satis evicimus. Ut quid enim obscura ex instinctu Spiritûs S. scripsissent Apostoli, si nobis Interpretes, infallibili assistentia DEI præditi, dandi non fecissent? Hæc profectò ad sola fundanda jurgia & dissidia prodessent.

45. Exclamat quidem hìc D. Politicus pag: 18. dicens: *Scripturam sacram claritate omnia Concilia & Bullas Pontificias longè excedere, ita ut ista in comparatione illius nihil nisi tenebræ sint &c:* Sed in vanum: Nam ex passione loquitur, & manifestè indicat, se Conciliorum Decreta & Pontificum Bullas aut prorsus non legisse, aut obiter tantùm & perfunctoriè libâsse. In his siquidem, quidquid credendum est, ita clarè exponitur, ut nemo nisi insolenter dubitare queat. Verùm etsi dubium emergeret, hoc deponeretur facillimè, cùm

limè, cùm habeamus, quem possimus consulere, Romanum videlicet Pontificem. Deinde ipsemet Politicus pag: 5. fatetur: *Multa in scriptura non esse clara, nec eorum sensum ab omnibus percipi posse.* Pag verò 12. parum memor eorum, quæ dixerat, vult scripturam clarissimam, & cunctis perceptibilem esse.

46. *Demonstratur 3.* D. Politicus in suo Credendorum Regestro adducit Scripturæ Textus etiam obscuros, & ambiguum sensum præferentes; quos tamen arbitratur esse perspicuos. Ergo nescit, aut potiùs stimulante pertinacia, non vult scire, quid revera credendum ac faciendum sit. Exemp: causâ, salvi fiunt (inquit ille) *Qui abnegat semetipsum. Mat* 16. *v.* 24. *Qui revertuntur, & fiunt sicut parvuli.* Mat: 18. v. 3. *Qui spectant ad virgines prudentes.* Mát: 25. v. 10. *Servi boni & fideles, qui concreditó sibi Talentó fenerati sunt &c:* Mat: 25. v. 23. *Qui seminat in Spiritu.* Gal: 6. v. 8. *Qui sanctificantur per Fidem in Christum.* Act: 26. v. 18. Damnandi verò sunt e. c. *Zizania* Mat 13. v. 30. *id est, Filii nequitiæ.* v. 38. *Qui vitam suam servare vult.* Mat: 16. v. 25. *Inimici Crucis, quorum DEUS venter est.* Philip: 3. v. 18. *Qui amat Mundum & quidquid in Mundo est.* 1. Joan: 2. v 19. &c: &c.

47. Hæc & similia à D. Politico inducta, multa explicatione indigent, & quidem evidēter certa, ne aliàs in confuso tántùm aliquid de Fide & bonis operibus, àërem verberando, loquamur, sed verè ac certò sciamus, quid credere, quid operari debeat homo, ut vitam assequatur sempiternam. Quid, quæso, est, *Abnegare semet-*

gare semetipsum? Num hìc illi quoq; denotantur, qui relictîs Mundi curîs vitam ducunt Monasticam? Quid est, *fieri sicut Parvuli?* An in simplicitate ac humilitate Christiana judicium proprium, judicio Ecclèsiæ Catholicæ submittendum? Quid est, *spectare ad Virgines prudentes?* Quid defectus olei significat? Quid est *fenerari?* Licètnè Christianis usuram exercere? Quid *seminare in Spiritu?* Quid *sanctificari per Fidem?* An per solam? Et, si sola sanctificat, cur adjecit Politicus pag: 14. *Damnandus est, qui Fidem habet sine operibus.* Jac: 2. v. 14 Quid sunt *Zizania & Filii nequitiæ?* Num hæretici? num Syncretistæ? aut Pietistæ? Quomodo damnandus ille, *Qui vitam suam vult servare? aut Qui amat ea, quæ in Mundo sunt?* Numquid non tenemur servare vitam, amare Proximum, etiam inimicum? *Quid est ventrem pro DEO habere?* Num idem, quòd Jejunia Ecclesiastica non observare? Verbô D. Politicus existimans, Testimonia illa Scripturæ quæ magna expositione indigent, esse clarissima, scit quidem speculativè sermocinari de rebus Fidei, nequaquam tamen credere aut operari prout oportet.

48. *Demonstratur 4.* Textus quoq; claros in medium producit, verùm eosdem pro libito suo perversè & obscurissimè exponit. Ergo non vult scire, quid credendum & faciendum sit, ut salvus fiat. Exem: cau: pag 9 illud Mat: 10. v. 39. *Qui perdiderit Animam suam propter me, inveniet eam; Et: qui invenit Animam suam, perdit eam.* Ubi Christus manifestè de vita pro Nomine suo danda, dum

da, dum id Spiritualis exigit necessitas, loquitur: Sic interpretatur ille: *Qui in proprietate vivit, damnabitur, qui non vivit in proprietate salvabitur.* Quid est hoc? En! quàm obscurè & perversè exponit etiam clarissima?

49. *Demonstratur 5.* Adducit præterea Sententias manifestas quidem, sed universales: (qualibûs magna ex parte referta est Scriptura) quænam verò particularia sub terminis comprehendantur universalibus, non adducit, nec certò scire potest, nisi recursum ad eos faciat, quibus hac in parte, Spiritûs S. infallibilitas appromissa & concessa est. Certè, quoniam actiones nostræ circa singularia versantur, nemo operari poterit, quæ oportet, nisi securus sit, quidnam sub universalibus Scripturæ Propositionibus contineatur.

50. Res pateat in Exemplo. Affert D. Politicus in suo faciendorum ad vitam æternam Regestro, complura ejusmodi: e. c. *Prædicate Evangelium, qui crediderit & Baptizatus fuerit, salvus erit.* Marci 16. v. 16. Porro sub universali Prædicationis Evangelicæ termino continetur verbum DEI tam illud, quod Apostoli scripserunt calamô, quàm quod ore prædicârunt, nobisq; tradiderunt, ac proinde Traditio Apostolica nuncupatur. Igitur credendæ quoque & acceptandæ sunt Traditiones Apostolicæ: ut faciunt Catholici. Idem censendum de illa Sententia: *Salvandi, qui Verbum DEI audiunt & custodiunt. Luc: 11. v. 28.* aliisqꝫ similibus. Salvandi sunt, (inquit ille) *qui pænitentiam agunt, & ad DEUM convertuntur,*

tuntur, & vera Pœnitentiæ opera faciunt. Act: 26. v. 20. Aſt pænitentia & vera pænitentiæ opera, termini ſunt univerſales. Continent autem ſub ſe, tum dolorem ſupernaturalem de peccatis commiſſis, atque propoſitum ſincerum de non committendis; tum Confeſſionem veram delictorum, & Abſolutionem à vero Presbytero (cui Poteſtás hæc ritè, prout olim Apoſtolis: *Accipite Spiritum S. quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis &c: Joan: 20. v. 22.* Collata eſt) impertiendam. Præterea tenetur Pænitens occaſionem peccandi vitare proximam, conſvetudines frangere pravas, injuſtè accepta reſtituere, damna reſarcire &c. *Salvandi dicuntur Pauperes Spiritu Mat 5.* Verùm hìc comprehenduntur & illi, qui abdicatîs per vota Religioſa Mundi hujus Bonîs, paupertatem, ut liberiùs DEO vacare poſſint, amplectuntur voluntariam. *Salvandi juſti: & qui in patientia per bona opera vitam quærunt æternam. Rom. 2.* Quæ verba, innumera denotant etiam bona opera ejuſmodi, qualia Syncretiſtæ & Pietiſtæ deteſtantur. *Sálvandi, qui manducant Chriſti Carnem, & bibunt ejus Sangvínem. Joan: 6. v. 54.* Aſt ut hoc agere valeant homines, veros & Poteſtate conſecrandi præditos, habere debent Presbyteros. Tenentur quoq; credere, verè & realiter adeſſe Corpus Chriſti ac Sangvinem in Euchariſtia. *Damnandi, qui ſunt ex contentione, & non acquieſcunt veritati, credunt autem iniquitati. Rom: 2. v. 8.* Sed tales ſunt, qui Veritati Religionis Catholicæ, tam luculenter, tam dilucidè ſibi propoſitæ, refragantur pervicaciter. *Damnandi, qui*

poſt acce-

post acceptam notitiam veritatis, voluntariè peccant. Hebræ. 10. v. 26. Verùm sub his terminis universalibus potissimùm censendi sunt contineri, qui post acceptam in tot Editionibus nostris, veritatis Catholicæ notitiam, licèt Luthero aut Calvino jam non tantopere adhæreſcant, novum nihilominus ex mera pertinacia committunt peccatum: dum Syncretistas aut Libertino-Pietistas agere, quàm ad Ecclesiæ Catholicæ Gremium redire, præeligunt.

51. Verbô, D. Politicus nescit ea, quæ in universalibus Scripturæ locis, à se citatis, continentur: (certa siquidem horum notitia, nullibi, nisi in Ecclesia Catholica haberi potest, ut constat ex Puncto primo: & licèt ipse hos, aliosque similes Textus interpretaretur, fateri deberet, expositionem suam non esse infallibilem) Ergo, insistendo opinioni suæ, nec scit certò, nec scire vult, quidnam credendum aut faciendum, ut salvus fiat.

52. *Demonstratur 6.* Consultò quoq; omisit, Textus Scripturæ hujusmodi, Catalogo suo annectere, ex quibus facilè colligere posset, omnia sibi reliqua quæ observant Catholici, observanda esse, ut salvus fiat. Igitur quid facere debeat ad Salutem, scire non vult. Exem: cau: Testimonium illud, Mat: 18. v. 17. *Si non audierit Ecclesiam, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus.* Et ad Hebræ: 13. v. 7. 17. *Mementote Præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum DEI: quorum intuentes exitum conversationis, imitamini Fidem Obedite Præpositis vestris, & subjacete eis, ipsi enim vigilant,*

quasi ratio-

quasi rationem reddituri pro Animabus vestris. Et v. g. *Doctrinis variis & peregrinis nolite abduci.* Et Rom: 13. v. 2. *Qui resistit Potestati, DEI ordinationi resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.* Unde liquet, Lutherum cum suis Asseclis, obligatum fuisse, audire Ecclesiam Catholicam, ejusque Præpositis & Mandatis (quibus restitit) subesse, eorum imitari Fidem; atq; Interpretationi Scripturarum, judicium submittere, nec doctrinis peregrini abduci debuisse &c: Consequenter & tota Multitudo, quæ Lutherum secuta, omnesq; Sectæ, quotquot exinde emerserunt, tenentur id facere, & Ecclesiæ Catholicæ in omnibus obedire, ac proinde ad eam reverti, ut salvæ fiant.

53. *Demonstratur* 7. D. Politicus toto Systemate suo, eò collimat, ut Articulos omnes, de quibus Catholicos inter & Protestantes agitatur Controversia, persvadeat esse accidentales nec omnino credendos, ut quis salutem consequatur sempiternam. Ac proinde, cuncta scripturæ Testimonia, quæ adversus Dissidentes proferimus, statuit merè pro libitu, obscura esse & ambigua. Porro id apertè falsum esse, adeoque Virum hunc scire nolle, quid credere debeat, sic declaro. Quo fundamentô? aut qua fronte, obscurus dicitur Locus ille: *Rogabo Patrem, & dabit vobis Spiritum veritatis, qui maneat vobiscum in æternum.* Joan. 14. v. 16. Et *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem Sæculi.* Mat: 28. v. 20. Unde probamus, etiam post Apostolorum tempora, Scripturæ Interpretes

pretes assistentiâ DEI præditos, & infallibilem Controversiarum Judicem, dari semper in Ecclesia. Aut ille: *Itaq; Fratres, state, & tenete Traditiones, quas didicistis sive per sermonem, sive per Epistolam nostram.* 2. Thes: 2. v. 15. Quô Traditiones Apostolicas, adeoque totum Ecclesiæ Catholicæ Ordinem, observandum esse indigitamus. Aut ille: *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Et tibi dabo claves Regni Cælorum, quidquid solveris super terram, erit solutum & in Cælis.* Mat: 16. v. 18. 19. Quô, Petro, (& consequenter Successoribus suis Romanis Pontificibus) universale Ecclesiæ Regimen traditum esse ostendimus. Aut ille; *Hoc est Corpus meum quod pro vobis tradetur.* Luc: 22. v. 10. Quô in Eucharistia realem Christi præsentiam absque impanatione, demonstramus. Aut ille: *Accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis &c:* Joan: 20. v. 22. Et de Cæna ultima: *Hoc facite in meam commemorationem.* Luc: 22. v. 10. Quô, Potestatem Presbyteralem, non toti Fidelium cætui, sed selectis duntaxat viris concessám esse, evincimus. Aut ille: *Esto consentiens Adversario tuo citò dum es in via, ne fortè in carcerem mittaris: Amen dico tibi non exibis inde, donec reddas novissimum quadrantem.* Mat: 5. v. 25. Quô Purgatorii pœnas manifestamus. Aut ille de Jacobo moriente: *Angelus qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis, & invocetur super eos Nomen meum, Nomina quoque Patrum meorum, Abrahám & Isaac, ut crescant in multitudinem.* Gen: 48. v. 15. Quô invocationem Sanctorum promovemus,

54. Quâ inquam fronte, quo fundamento, hæc & innumera similia, obſcura & controverſa, adeòque non neceſſariò credenda ſunt? Num quòd Novatores, aliter ea explicando, moveant Controverſiam? Sed hæc ratio eſt nulla: Si enim Scriptura per hoc evaderet obſcura & ambigua, quòd ab hac vel illa Sciſſione, diverſimodè exponatur, ſequeretur, nullum ſacri Codicis Locum eſſe clarum: cùm nullus fere ſit, quem non ſecta aliqua, perversè interpretando, pro ſua opinione detorſiſſet. Quin imo de toto dubitandum eſſet Evangelio, cùm etiam iſtud à Manichæis & Alogianis fuerit olim oppugnatum. An quia nonnulli Textus ab ipſimet Catholicis multifariam exponuntur Interpretibus? Aſt dictum jam ſuperiùs, id in Sententiis per ſe claris, ideo fieri, tum quòd ſæpe idem numerô Textus ſacer, multiplicem ſenſum Literalem, abſq; ulla contradictione habeat: tum quòd complures doctrinæ morales ex eodem eruantur. Tum quia certæ voces non requiruntur in memoratis Scripturæ Locis, e. c. *Primatus*, *Tranſubſtantiatio*, *Purgatorium* &c: Verùm homo prudens non de voce, ſed de re agit in præſenti. Et his perpenſis, ſi Politicus præfatam veritatem Catholicam nondum agnoſcit, ſaltem de claritate Textuum, quos adduximus, dubitare cogitur. Ergo denuo neſcit, &, dum ſuo errori adhæret obſtinatè, non vult ſcire, quid faciendum ut ſalvus fiat.

55. *Demonſtratur* 8. Si hæc duntaxat credenda & agenda ſunt, quæ clarè & expreſsè ſacris

Literis exarata habentur: Ergo non requiritur ad salutem, credere DEUM unum in Natura & Trinum in Personis esse; aut Filium DEI esse ejusdem numerô Substantiæ cum Patre, seu consubstantialem Patri: hi siquidem termini, *natura*, *Substantia*, *Persona*, *consubstantialis* &c: ubi de Deo agitur non reperiuntur expresse in Scriptura. Atqui hoc nullus verus Christianus admittere potest: cùm manifestus sit Arianismus qui ex Ditionibus Regni Poloniæ sub pæna capitis proscriptus est. Qua igitur fronte Politicus errorem suum, in ipso Opusculi frontispicio, *Veram & unicè salvificam Christianam Religionem in Polonia & Prussia*, appellare non veretur? Verbô, scire non vult, quid credere aut facere debeat.

§. 2.

Qui dicit, satis esse ad Salutem, modò quis credat Articulos in Symbolo, Apostolorum contentos; reliqua autem esse adiaphora, & Scholasticorum concertationibus relinquenda, is nec scit nec scire vult, quid credere aut facere debeat ut salvus fiat.

56. *Demonstratur* 1. Hoc arbitrariè & absque ullo persvasivo fundamento, merè pro libito, adeoque temerè adstruitur. Quocunque enim fundamento evincitur, Articulos Symbolô Apostolicô comprehensos, necessariò credendos esse, eodem demonstratur, multa præterea alia, i. c. de Sacramentis, ut Baptismo, Eucharistia &c; &c: credi debere. Et qua temeritate, hæc

à necessitate credendi excluduntur, eâdem & illa excludi possent. Igitur qui id dicit, nec scit nec scire vult quid revera credẽdũ, ut salvus fiat.

57. *Demonstratur* 2. Manifestum est credi debere, quod Scripturá sacra sit DEI Verbum: hæc siquidem reliquorum credendorum fundamentum est. Porro nihil de S. Scriptura in Symbolo Apostolorum, imo nec ipsum Symbolũ, prout sonat, expressè habetur in Scriptura. Ergo &c.

58. *Demonstratur* 3. Certum & evidens est, multas præterea veritates, quæ vel prorsus non exprimuntur, vel non clarè in Symbolo hoc, credendas esse, ut de Baptismo & Eucharistia, de Retributione bonorum, & pæna malorum operum, de Ecclesia audienda &c: &c: Siquidem hæ pariter revelatæ & præceptæ sunt à Deo, cui in nulla materia, absque injuria ejus gravissima, Fides negari potest. Ergo, qui oppositum dicit, obstinatè nescit, aut scire non vult quid credere aut agere debeat, ut salvus fiat.

59. *Demonstratur* 4. Indubitatum, nec ab ullo Christiano prudenter negabile est id, quod Christus Dominus disertè enuntiavit, quod Apostoli docuerunt, quod omnes Ecclesiæ etiam Primitivæ Doctores, omnia Concilia statuerunt, in quo vel ipsi Sectarii cum Ecclesia Catholica conveniunt. Atqui omnes hi enuntiârunt & docuerunt, præter Symbolum Apostolorum, alia quoque credenda esse ab eo, qui vult salvus fieri. Christus enim ajt: *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos in Nomine Patris & Filii & Spiritûs S. docentes eos servare omnia: quæcunque mandavi vobis.*

vi vobis. Mat: 28. v. 19. 20. En! omnia, quæ mandavit Dominus, quæ Apoſtoli prædicârunt, & non tantùm quæ in Symbolo habentur, obſervanda, adeoque & credenda ſunt. Et iterum: *Qui ſolverit unum de Mandatis iſtis minimis, minimus vocabitur in Regno Cælorum.* Mat: 5. Porro minimus in præſenti idem eſt, ac indignus Regnô Cælorum. Hinc vel ipſe Politicus noſter pag: 8. damnandum illum aſſerit, *Qui ſolverit unum de Mandatis iſtis minimis, & ſic docuerit homines.* Porro Mandata DEI non ſolùm de iis dantur, quæ facienda, ſed & quæ credenda, ſunt. Plus igitur credendum, quàm habetur in Symbolo.

60. Similiter docent Apoſtoli: Exem: cau: S. Paulus contra Galatas, qui Symbolum Apoſtolorum acceptaverunt, Sententiam æternæ Damnationis pronuntiat, ſi præterea Doctrinam de abrogatione Circumciſionis, (de qua nihil in Symbolo) non reciperent, inquiens: *Quoniam ſi circumcidamini, Chriſtus vobis nihil proderit.* Gal: 1. Et S. Jacobus c. 2. inquit: *Qui in uno delinquit, factus eſt omnium reus.* Ergo etiamſi quis contenta in Symbolo, credát, ſi tamen vel unum præterea, quod ſibi conſtat revelatum aut præceptum eſſe, credere aut facere nolit, reus eſt pænæ æternæ.

61. Idem profeſſi ſunt ſemper omnes etiam antiquiſſimi Doctores. Exem: cau: Auguſtinus contra Fauſtum lib: 13 c. 3. ajt: *Qui in Evangelio quod vultis creditis, quod vultis non creditis, vobis potiùs quàm Evangelio creditis.* Et Athanaſius in ſuo Symbolo docet: *Quicunque vult ſalvus eſſe, ante*

omnia opus est, ut teneat Catholicam Fidem, quam nisi quisq; integram, inviolatamq; servaverit, absq; dubio in æternum peribit. Quamvis autem ipse in Symbolo hoc Fidem Catholicam non adæquatè integram descripserit, sed tantum duntaxat, quantum protunc contra Arianos exprimendum requirebatur, plura nihilominus in isto, quam in Apostolorum Symbolo reperiuntur. Exem: cau: *Unam esse DEI Naturam, tres autem Personas, æqualis gloriæ, & coæternæ Majestatis, ejusdem Omnipotentiæ, immensitatis, æternitatis &c: Filium esse à Pâtre genitum ab æterno, non creatum. Christum esse perfectum DEUM & perfectum Hominem ex Anima rationali & humana Carne subsistentem: Unum, non confusione Substantiæ, sed unitate Personæ. Qui bona egerunt ibunt in Vitam æternam, qui verò mala in ignem æternum.* Idem statuerunt & Concilia antiquissima, quæ tot Hæreses eò quòd præter Symbolum Apostolorum, aliis Veritatibus à Deo revelatis acquiescere noluerint pervicaciter, Anathemate percussêre. E. c. Pelagianos, qui necessitatem Divinæ Gratiæ internæ, & peccatum Originale negabant: Nestorianos, qui duas in Christo Personas adstruebant: Macedonianos, qui Spiritum Sanctum, minorem esse Filio, volebant: Novatianos, qui lapsos, ad pænitentiam admittere recusabant: &c: &c.

62. Tandem vel ipsi, quotquot fuêre Sectarii, graves semper motus de iis excitabant, quæ hoc Symbolo clarè exarata non habentur. Quæ non agitata sunt Lutheranos inter & Calvinistas? Puritanos & Protestantes ac Indifferentes in

Anglia? Inter Armenianos & Gomari rigidi Calvinistæ sequaces in Batavia? Alibi inter Confessionistas & Pietistas? tametsi omnes admittant Symbolum Apostolorum. Ipsi quoque Syncretistæ ac Libertini (ut sperandum) refragarentur illis, qui e. c. Infernum non omnibus impænitentibus constitutum esse, (quamvis Symbolum crederent) aut Dæmones aliquando ad Cælestem Gloriam perventuros, cum Mahometanis assererent. Falsitas igitur plus quàm palmaris est, Fidem & professionem Symboli Apostolici ad Salutem consequendam sufficere.

63. Ast obtrudunt Syncretistæ: Numquid non reperiuntur inter Christianos, homines ejusmodi, qui præter Symbolum plura credenda nec sciunt, nec percipiunt? Hinc omnes damnandi? Respondeo: Quicunque rudis, alia præter memoratum Symbolum credenda, invincibiliter ignorat; si tamen ea non rejiciat pervicaciter, sed ita dispositus sit, ut libens etiam hæc crederet, modo sufficienter proponantur sibi esse revelata; interim autem credat universaliter omnia reliqua, quæcunque DEUS revelavit, & per Ecclesiam suam credenda proposuit, salvari potest. Nam homo talis assentitur DEO in omnibus, videlicet explicitè in iis, quæ, constat sibi revelata esse; implicitè in reliquis. Verùm Syncretista aut Libertino-Pietista, qui privato judicio & Spiritui suo adhærens, præter Symboli contenta, alia credere non vult, eò quòd existimet, res minoris momenti esse; quamvis sibi constet, sive ex Scriptura, sive ex

Ecclesiæ

Ecclesiæ Catholicæ Testimonio (quodipsum omnibus ritè se reflectentibus, tot Notæ & Signa de Cælo manifestant, esse Divinum) quòd sufficienter sint revelata: Aut qui dubitat, sintnè credenda an non? nec tamen sedulò inquirit Veritatem; sed voluntariè, tum ex libidine refragandi Ecclesiæ Catholicæ, tum ex aliis rationibus politicis, manet in hoc dubio, is salvari nequit. Et ratio est: quia DEI Revelationem & Testimonium contemnit.

§. 3.

Qui dicit, sufficere, ad Salutem, modò quis ea credat, in quibus hæ tres Religiones, Cotholica, Lutherana & Calviniana conveniunt, cætera verò esse Scholaria, is nec scit, nec scire vult, quænam credenda sint, ut salvus fiat.

64. *Demonstratur* 1. Homo talis Fidem Christianam, suamque Salutem arbitrio, ac judicio suo fallibili, nullôque fundamentô nixo petulanter committit. Qua enim ratione necessario credenda sunt, in quibus Lutherani & Calviniani adstipulantur Catholicis, eâdem & illa, in quibus pertinaciter refragantur: cùm omnia tum sacrîs Literîs, tum infallibili, circa Scripturæ veritatem ejusque sensum, Ecclesiæ Catholicæ Judiciô nitantur. Et quo ausu illud adstruitur, eôdem quis dicere possèt, ea duntaxat credenda, esse, in quibus non solùm Lutherani & Calvinistæ, verùm & Mennistæ ac Ariani, immò omnes, quotquot fuêre Sectæ cùm Ecclesia Catholica

tholica conveniunt. Igitur hic neſcit, & quia obſtinatus eſt, nec ſcire vult, quid credere debeat, ut ſalvus fiat.

65. *Demonſtratur* 2. Non per hoc Eccleſiæ Catholicæ Articuli, quòd pernegentur aut in Controverſiam vocentur à Proteſtantibus, deſinunt eſſe neceſſarii ad Salutem. Nam aliás, nec Articuli de Sanctiſſima Trinitate, & vera Chriſti Divinitate, &c. neceſſariò credendi forent, cùm pariter ab Arianis, (qui & Scripturam, & Spiritum ac judicium privatum, & multitudinem ſequacium, æquè, immò magis quàm moderni Diſſidentes, jactitabant) fuerint impugnati Nec ideo ſacri Textus, quos Novatoribus opponimus, redduntur incerti, dubii aut obſcuri, quoniam aliter explicantur, aut negantur eſſe Canonici, ab iiſdem ſicut neque illi cenſendi ſunt eſſe tales, quibûs Myſterium Trinitatis ac Incarnationis comprobamus, propterea, quòd diverſam acceperint interpretationem ab Arianis. Numquid ideo novi Teſtamenti Scriptura in dubium revocanda, quòd Fauſtus Manichæus cum ſuis (ut teſtatur S. Auguſtinus lib: 32. contra Fauſtum c. 2.) voluerit 4. novæ Legis Evangelia multîs ſcatere erroribûs, nec fuiſſe ab Apoſtolis conſcripta? Aut quòd Alogiani (teſte S. Epiphanio hæreſi 51.) tres tantùm Evangeliſtas, Mathæum, Marcum & Lucam, repudiatô Joannê, admiſerint? Aut quòd Lutherus in præfatione ante novum Teſtamentum dicat, Evangelium Joannis unicum eſſe purum, verum, ac principale Evangelium, aliis tribus

longè

longè latèque præferendum? Igitur nec Articuli Fidei Catholicæ desinunt esse necessarii ad Salutem; nec Scripturæ quibûs comprobantur evadunt incertæ, per hoc quod oppugnentur, & sensu diverso exponantur à Dissidentibus.

66. *Demonstratur* 3. Multos Fidei nostræ Articulos rejiciunt Protestantes, pro quibus defendendis, æquè claras, imo clariores adducimus Scripturas, quàm pro iis, quos nobiscum profitentur. Quomodo igitur non necessariò credendi? Certè quotquot afferri possunt Textus pro Mysterio Trinitatis & Incarnationis, non ita sunt perspicui, sicut e. c. iste: *Hoc est Corpus meum. Mat: 26. v. 26.* Quo vera & realis præsentia Corporis Christi contra Calvinistas, & Transubstantiatio contra Lutheranos demonstratur. Aut ille: *Si vis ad Vitam ingredi, serva Mandata Mat: 19. v.* 17 Quo necessitas bonorum Operũ; Aut ille: *Unusquique propriam mercedem secundùm laborem suum accipiet.* 1. *Cor:* 3. *v.* 8. Quo præmium bonorum Operum; Aut ille: *Si omnem Fidem habuero, ita ut montes transferam, Charitatem autem non habuero, nihil sum.* 1. Cor: 13. v. 2. Quo, non solum Fidem justificare, contra eosdem evincitur. Vide plura hac de re Num: 53. & 54. Si itaque Articuli, quibus dissentiunt Protestãtes, clarissimîs Scripturæ Testimoniîs compròbantur, quomodo non necessariò credendi?

67 *Demonstratur* 4. Manifestum est, ipsammet Scripturam, S. qua Fides Christiana nititur, credendam esse. Ast circa hanc discrepant Lutherani ac Calviniani, tam a nobis quàm inter se:

ter ſe: Videlicet in acceptándis Libris Canonicis, in verſione ex Originali, in expoſitione & interpretatione Sententiarum, in aſſignatione Textuum clarorum, (quos enim volunt, dicunt eſſe clariſſimos, quos nolunt, ambiguos) in determinatione, hicne Scripturæ locus per illum, an ille per hunc ſit explanandus &c: Ut abunde liquet ex nuperno Tractatu de Presbyterio, *Concluſio Theologica*, nuncupato.

68. *Demonſtratur* 5. Contenta Symboli Apoſtolici proculdubio eſſentialia ſunt Fidei: & tamen in his quoque diſcrepant Proteſtantes tam à nobis, quàm inter ſe. Exem: cau: circa *Sanctam Eccleſiam Catholicam*; Cum eam contra expreſſum Chriſti Mandatum (*Si non audierit Eccleſiam ſit tibi tanquam Ethnicus & publicanus. Mát: 18. v. 17.*) non audierint primitus Lutherus ac Calvinus cum Aſſeclis ſuis, & conſequenter contra idem præceptum, hucusq; non audiant ii qui illorum veſtigia ac inobedientiam ſecuti, ſeipſos refractariè Eccleſiam Catholicam nuncupant. Diſſentiunt præterea circa *Eccleſiam Catholicam*, quôd non agnoſcant Caput ejus in terris Viſibile; totum Eccleſiæ Ordinem immutaverint, verosq; Epiſcopos & Presbyteros (unde pendet Sacramentorum valor) amiſerint. Et quidem hac in parte nec inter ſe conveniunt. Nam Calviniſtæ Genevenſes negant, poſſe ullo pacto Regem aliquem & multò minùs Reginam in Regno ſuo, Eccleſiæ militantis Caput conſtitui: Anglo-Calviniſtæ verò ſive Proteſtantes affirmant. Hi prôfitentur quoq;, Eccleſiam con-

ſiam conſtare debere Epiſcopîs, Presbyterîs, aliîsqueHierarchiæEccleſiaſticæ gradibûs. Quod pernegant cum Lutheranis Calviniſtæ Genevenſes, Belgici, & Germani

69. Diſcrepant circa *Communionem Sanctorum* Cultum enim eorum ac Invocationem angvê pejùs habent. Circa *Remiſſionem peccatorum*: cùm ea, quæ ad veram pænitentiam, remiſſionem peccatorum, & conſequenter ad vitam obtinendam æternam requiſita ſunt, aſpernentur: nimirùm, veram Confeſſionem delictorum à ſe commiſſorum, eorum Presbytero inſtituendam; abſolutionem Presbyteri à vero Epiſcopo ritè ordinati, actus pænitentis præter Fidem neceſſariò ad Juſtificationem exigitos &c: Circa *Vitam æternam*: Nam prædeſtinationem ac reprobationem talem adſtruunt Calviniſtæ, quæ ſacris Literis & Divinæ voluntati è diametro opponitur. Circa *Deſcenſum ad inferos*, Aſſirmant ſiquidem Calviniani, hunc deſcenſum aliud non eſſe, quàm Chriſtum in cruce, Inferni dolores & anguſtias perpeſſum fuiſſe: ut docet Calvinus l. 2. Inſtit: c. 16. §. 10. Et Beza in cap: 26. Mat: v. 37. Quibus opponuntur Lutherani. Imo diſcrepant circa *DEUM ipſum ejusq; Cultum*, quatenus Adorationem Chriſti in Euchariſtia; implorationem Interceſſionis Sanſtorũ apud Dominum noſtrum, aſſervationem reverentialem ſacrarum Imaginum, Idololatriam injurioſiſſimè vocitant.

70. *Demonſtratur 6* Diſſident à nobis, immò & intèr ſe, quoad media Salutis à Chriſto inſtituta, nimi-

tuta, nimirùm Sacramenta; nunc 4. nunc 3. nunc 2. pro libito adstruentes. Immò & circa Baptismum ipsum, qui prima est ad Christianismum Janua: & sine quo nemo salvari potest. Calvinistæ enim firmiter tenent, Párentum fidelium Liberos ante Baptismum justos & Sanctos esse, ac proinde sine eo salvari posse; Liberis verò Infidelium. Baptismum nihil prodesse. Ut docet Calvinus in Antidoto Conc: Trid: Sef: 6. c. 5. Lutherani asserunt, Intentionem seu voluntatem baptizandi nòn requiri in. Ministro, ad valorem: quod ipsum gravissimum errorem esse, qui innumeros Baptismô revera destituere posset demonstravi toties manifestè. Circa Eucharistiam, de qua Christus Joan: 6. v. 33. *Nisi manducaveritis carnem Filii Hominis, & biberitis ejus Sangvinem, non habebitis vitam in vobis:* Calviniani solâ contenti figurâ, negant Christi Carnem aut Sangvinem realiter & propriè sumi debere. Lutherani quidem assirmant, sed præterea impanationem quandam confingunt. Solvunt quoque Christum haud pauci, credentes, sub specie panis non Christum, non DEUM, sed corpus exanime sine Sangvine, anima & Divinitate sumendum esse. Verbô, quicunque dicit, Lutheranos & Calvinistas dissidere á Catholicis, in iis tantùm, quorum Fides non est necessaria ad Salutem, convenire autem inessentialibus, is temerè ac merè pro libito, quod vult, asserit esse essentiale; quod non vult, accidentale. Ergo manifestè ob pertinaciam suam, nec scit, nec scire vult, quænam sibi credenda aut facienda sint, ut salvus fiat. PUN-

PUNCTUM TERTIUM.

Dissolvit omnia Fundamenta, quibus Syncretistæ & Adiaphoristæ, unà cum præfato D. Politico, Libertino-Pietista, præcipuè, imò unicè nituntur.

§. I.

Syncretistica Articulorum Fidei, in essentiales & accidentales Divisio, Figmentum est palpabile.

71. Syncretistarum ac Libertinorum basis præcipua, supra quam imaginariæ Religionis suæ Systema construunt, est illa Articulorum Fidei, in essentiales, seu qui necessariò credendi, ut homo salvus fiat; & accidentales, seu quos liceat credere vel non, divisio. Quamvis autem nonnulli Articuli in Religione Christiana, sano sensu dici queant substantiales, id est primarii, ratione objecti credendi principalissimi, quod est Deus, Trinitas Personarum ejus, Christus: Item licèt quorundam, & quidem paucorum Fides explicita sit necessitate medii (ut vocant Theologi) requisita ad salutem, ita videlicet, ut illum, qui eosdem nesciret, ubi Evangelium promulgatum est, nec invincibilis ignorantia excusaret; aliorum verò Fides explicita necessitate solùm Præcepti Divini requiratur ad salutem: Nullatenus tamen dantur in Christianitate Articuli Fidei accidentales hoc sensu. *1.* Quasi; liceat quædam credere vel non, admittere vel repudiare, tam & si cognoscantur esse revelata à Deo, eò quòd sint res minoris momenti. *2.* Aut quòd liceat ea

ignorare

ignorare voluntariè, vel in dubio, ſint ne verè revelata aut præcepta, manere, ac negligere seriò & ſedulo hac in parte indagare veritatem. Ita &c.

72. *Demonſtratur Pars prior* 1. Quoties urgentur Syncretiſtæ indigitare, qvinam defacto Articuli ſint accidentales tantùm, qui verò Eſſentiales, mirum ſe torquent in modum. Alii volunt eſſentiale & neceſſarium duntaxat eſſe, credere Symbolum Apoſtolorum: alii, credere ea, in quibus tres Religiones, Catholica videlicet cum duabus Proteſtantibus conveniunt: alii, credere ea, quæ clare expreſſa habentur in ſacris Literis, alii cum memorato Politico, facere illa, quæ expreſſè ſub conditione obtinendæ Salutis proponuntur in ſacro Codice, & omittere, quibus æterna damnatio adjungitur: (quæ omnia Punctô ſecundô palpavimus eſſe falſa) Infero: Ergo vel ex ipſa circa determinationem Articulorum eſſentialium fluctuatione colligitur, prædictam diviſionem eſſe commentitiam.

73. 2. Deus, ejusque Teſtimonium Fide digniſſimum eſt, ſive revelet aliquid magni vel parvi; ſive teſtetur aliquid de ſe ipſo, ſive de creaturis. Ergo æqualis Fides tam in his quàm in illis debetur eidem. Nec minùs erit Deo revelanti rebellis atque injurius in Authoritatem ejus, & per conſequens, æternæ damnationis reus, qui minus quid, ſi verè eſt revelatum, quàm qui majus negaverit. Igitur articuli Fidei, memorato ſenſu accidentales, nonniſi iniquiſſimè adſtruuntur.

74. 3. Qui-

74. 3. *Quicunque totam Legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Inquit S. Jacobus c. 2. v. 10. Ergo, sicut unum V. G. ex 10. Præceptis voluntariè transgredi. opponitur toti Charitati, eamque tollit; ita & unum à Deo revelatum non credere, toti adversatur Fidei, eamque excludit. Et Mat. 5. v. 19. ipse testatur salvator: *Qui solverit unum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in Regno Cælorum.* Porro minimus in præsenti idem significat, quod indignus Regnô Cælorum: ut ipsemet Politicus noster fatetur pag. 8. Sicut igitur damnandus, non solùm ille, qui Mandata Dei circa objecta grandia, sed etiam qui circa minora graviter obligantia transgreditur; ita pariter non tantùm ille æternâ excludendus gloriâ, qui Deo revelanti in rebus majoribus, sed & qui in minoribus renuit credere. Maximè cùm inter Mandata agendi, præcepta quoque credendi contineantur. Quâ ergo frontè Articuli Fidei accidentales, quos liceat credere vel non, tam & si à Deo revelati sint, adstruuntur?

75. 4. Qui vel unum Articulum, quem cognoscit esse revelatum, non credit, eò quòd existimet rem minoris momenti esse, is revera, nec credit in Christum, nec ullum credit Articulum Fide Divinæ: sed ad summum, ore solùm credit, aut Fidem duntaxat habet Politicam. Si enim crederet e. c. in Christum, crederet ideò, quoniam Deus qui in omni Verbo suo infallibilitatem & Authoritatem habet ut

sibi

ſibi credatur, hoc revelavit. Sed ſi hoc verè & Fide Divina crederet, crederet utique omni Verbo, ac proinde etiam in rebus minimis. Ergo ſi non credit in iis, revera nec credit in majoribus ſed tantùm dicit ſe credere.

76. 5. Tu, qui aſſeris, in Religione Chriſtiana dari articulos accidentales, quos credere, tuo relictum ſit arbitrio, reſponde ad ſequentia. Vel agnoſcis ejusmodi Articulos eſſe revelatos à Deo, vel non agnoſcis? Si agnoſcis, & tamen non credis, factus es Deo rebellis, & conſequenter æterni reus ſupplicii. Imò (ut conſtat ex immediatè dictis) nihil credis Fide Divina: nec Chriſtianus es, cum actum hunc univerſalem non habeas, *Credo omnia, quæcunque Deus revelavit.* Quo modo igitur præfati Articuli dicendi ſunt accidentales, & minimè ad Salutem neceſſarii? Si verò non agnoſcis eſſe revelatos, Ergo nec credere eos poteris Fide Divina: hæc ſiquidem pro motivo habet Revelationem Divinam. Et conſequenter nequidem dicendi ſunt Articuli accidentales. Ergo Diviſio in eſſentiales & accidentales &c: figmentum eſt riſu dignum.

77. Dices: Hæc. quæ accidentia voco, agnoſco quidem revelata eſſe in ſcriptura, verùm obſcurè duntaxat & in confuſo, ita, ut maneat dubium, num hæc in ſenſu Catholicorum, an verò Proteſtantium ſint ſumenda. Reſpondeo: demus hoc interim gratis: Infero, ergo quamdiu manes in dubio, neque potes ea credere Fide Divina; poſtquam verò ad

 eviden-

evidentiam moralem Revelationis perveneris, obligaberis ea credere. Qua igitur fronte dicuntur articuli Fidei accidentales? Addo: si Deus talia revelavit in sacris Literis, quæ per se non patent, quonam sensu accipienda ergo & providisse nobis debuit media seu, infallibiles scripturæ Interpretes, qui ea exponant certissimè. Aliás enim frustra hæc à Spiritu S. inspirata, & ab Apostolis conscripta fuissent: nec ad alium deservirent finem, nisi ad Schismata fundanda, & sub prætextu luminis privati, ad pervicaciam fovendam inter Christianos. Relege, quæ, hac de re Punctô secundô à num. 43. & Punctô primô per totum, plùs quàm satis dicta sunt.

78. *Demonstratur Pars altera:* Videlicet, qvòd non liceat voluntariè ignorare, quæ à Deo revelata aut præcepta sunt, vel in dubio hac de re manere, & studiosè non inquirere veritatem. Siquidem enim Deus, quidquid revelat & præcipit, ideo revelat ac præcipit, ut nos credamus & faciamus: (quod ipsum constat non solùm ex innumeris scripturæ Locis, sed & ipso lumine rectæ rationis: maximè cùm illa quæ revelat, sint vel finis noster ultimus, vel media à Deo præscripta ad eundem consequendum.) Hinc, qui voluntariè ignorat talia, negligitque seriò indagare veritatem, & in dubio suo perseverat, is contemnit Dei testimonium ac præceptum, adeoque & salutem propriam: resolvit enim se ad non credendum, non faciendum, sive sit revelatum aut præceptum, sive non sit: qualis proculdubio non est aptus ad Regnum Cœlorum. §. 2 Spiri-

§. 2.

Spiritus privatus interiùs assecurativus, de Sacræ scripturæ veritate, sensu ac claritate, quo Syncretistæ & Libertini, aliique Novatores niti volunt, palmare commentum est.

79. Solent Novatores, quoties ad angustias compelluntur, ad privati Spiritûs tenebras confugere, fingentes, dari suis, qui bonô animô perscrutantur scripturas, lumen aliquod interiùs à Deo, quo assecurentur infallibiliter, quod scriptura sacra Dei sit Verbum, quinam Libri Canonici, qui Textus revera clari, aut per quos declarandi, quisnam Germanus difficiliorum sententiarum sensus, quæ in universalibus particularia contineantur implicitè &c. Verbô, quænam sibi credenda & facienda sint, ut salvi fiant. Et hunc Spiritum, volunt Protestantes, se defacto jam obtinuisse; Syncretistæ verò & Libertini, existimant, saltem quo ad multa, nimirùm quæ non adeò clarà in Bibliis exprimuntur, adhuc exspectandum esse. Politicus noster sic hac de re pag. 18. differit: *Quædam in scriptura reservavit Deus, suo tempore nonnullis quibus voluerit, percipienda concedere, sensumque eorum aperiere.* Sed assertum nostrum:

70. *Demonstratur 1.* Experientiâ compertum est, lumen ejusmodi internum Spiritûs S. nequaquam dari Dissidentibus; tametsi profiteantur omnes, se animô bonô scripturam evolvere. Si enim daretur, non tot profectò

de iis, qvæ credenda ſunt, experiremur inter eos contradictiones: cùm Spiritus S. Teſtimonium nequeat ſibi eſſe contrarium. Aſt contradicunt ſibi in multis: Exem: cau. Lutherani aſſerunt, ſe internô Spiritûs S. Teſtimoniô aſſecurari, quòd per hæc & ſimilia Chriſti Verba, *Hoc eſt Corpus meum Matt: 26.* re alis Corporis Chriſti præſentia denotetur in Euchariſtia. Calviniſtæ è contra proteſtantur, ſe internô Spiritûs S. Teſtimoniô aſſecurari, quòd hic figura duntaxat ſignificetur. Et Lutheranos inter, alii voluntſe ex inſtinctu Divino ſcire, ſub ſpecie panis ſumi Corpus exanime, ſine ſangvine, anima & Divinitate. Alii dicunt, ſe exinſtinctu Divino ſcire oppoſitum. Calvinìani affirmant, ſe Divinitùs edoceri, Epiſtolam S. Jacobi eſſe Canonicam, & verum Dei Verbum. Lutherani è converſo arbitrantur, ſe Divinitus certificari, non eſſe Canonicam, ſed ſtramineam. Rurſus inter eos, An. 1598: Argentorati, Miniſtri Lutheranorum eliminarunt è ſacrorum Librorum Catalogo Epiſtolam St Jacobi, Epiſtolam S. Pauli ad Hebræos, & Apocalypſim S. Joannis. Poſt 74. verò annos denuo reaſſumpſerunt. Tandem Syncretiſtæ, & Adiaphoriſtæ profitentur, ſe à Spiritu S. interiùs loquente didiciſſe, hæc & ſimilia inter Proteſtantes controverſa, accidentalia tantùm Fidei, nec neceſſariô credenda eſſe. Quis non videt Spiritum hunc privatum, merum figmentum, & in re proprium, variabile, fallibileque judicium, aut potiùs ſentiendi libidinem eſſe?

81. Qui-

81. Quicunque vanitatem hanc palpare desiderat, sciscitetur ex aliquo Novatore, cur hoc vel illud in materia Fidei sentiat, hanc vel illam Scripturam sic intelligat, cùm tamen omninò aliter judicent, sive qui oppositā Religinem profitentur, sive etiam in eadem Secta constituti? Respondebit ita se rem omninò habere, prout ipse dicit, se in animo suo assecuratum esse, Spiritum S. testari id Spiritui suo moxque ingemiscet, O! utinam & alii, quotquot Sententiæ meæ refragantur, in humilitate & animô bonô scrutarentur Scripturas, profectò veritatem hanc pariter manifestam haberent! Vado deinde ad alterum (puta simili sacrarum Literarum notitiâ gloriantem) ad tertium, decimum, centensimum &c: tot sensus, quot capita reperies: tametsi omnes, eadem phrasium pompâ, Spiritus S. Testimonium jactare non erubescant. O tempora! O mores! uniuscujusvis hominis fallibile judicium, Téstimonium Spiritûs S. pertinacia Sensûs proprii & obstinatio, superna assecuratio nuncupatur!

82. *Demonstratur 2.* Prædictus Spiritus privatus non adstruitur, nec eô regulari debent homines in ordine ad ea quæ facienda sunt: (alias enim nulla Communitas subsistere posset) ergo à fortiori, nec ad ea quæ credenda sunt. Sed sicut in operando, ad Dei Præcepta & Leges communes attendendum, non verò ad id quod tibi Spiritus privatus dictare videtur, (sicut volunt Quakeri & Tremblantes,

quibus medicô magìs quàm argumentô opus est) nam aliàs omnia scelera impunita relinqui, totaque morum disciplina dissolvi deberent: Ita & in credendo Fide Divina, ea spectanda, quæ exteriùs nobis à Deo revelata & per Ecclesiæ suæ Doctores proposita expositaque sunt: non verò, quæ tibi Spiritus tuus privatus persvadet: aliàs enim omnes errores ac deceptiones in materia Fidei, impunitæ relinqui, totaque Fides Christiana (tametsi sine hac impossibile sit placere Deo) dissolvi deberet.

83. *Demonstratur* 3. Deus statuit, Fidem Christianam esse communem hominibus, & exteriùs profitendam; non privatam: *Qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Inquit Dominus Matt. 10. v. 32. Ergo & Regulas externas atque communes omnibus, quibus, dum controversia de credendis aut faciendis, de hoc vel illo Scripturæ sensu exoritur, infallibiliter dirigamur, providere debuerat. Utquid prædicâsset Christus? utquid Apostoli? utquid signis de Cœlo sermonem confirmâsset, unumquemque Spiritui suo privato relinquere voluisset? Certè, si lumen interiùs assecurativum, cuivis dandum erat, Prædicatione externa, imo nec scripturâ opus fuisset. Vel ad summum sola scriptura absque prædicatione & Miraculis per Orbem dispergi, & interior præteria de vero sensu dari hominibus assecuratio potuisset. Sicut igitur noluit Deus, ut primi Christiani Spiritu regularentur privato, sed licèt eandem haberent Scripturam

ram, quam nos modò, providit nihilominus iisdem Expositores, Interpretes, ac Controversiarum Diremptores infallibiles: quorum confirmabat sermonem notîs & Signîs de Cœlo evidentibûs. Ita & postea per omnia Christi sæcula: & nunc: cum eadem imò major tot inter Sèctarios, Spiritum privatum jactitantes sit necessitas.

84. *Demonstratur* 4. Nullum prorsus hujus privati luminis afferri potest fundamentum. Ergo commentum est. Illuminat quidem Deus omnem hominem venientem in hunc Mundum; ast non immediatè interiùs assecurando, quid credere aut agere debeat: verùm exteriùs per Doctores & Scripturæ sacræ Interpretes assistentiâ Spiritûs S. præditos, declarando palam per tot Notas Signa evidenter Divina, Doctrinam ac Interpretationem eorum suam esse. Tandem postea interiùs quoque Intellectum illustrat, ut homines tum Prædicationem & expositionem Doctorum suorum, tum has ipsas veræ Ecclesiæ Notas percipiant: allicitꝙ voluntatem ut Doctrinam suam acceptare non renuant. Sic fecerat tempore Apostolorum, sic illuminabat primos Christianos. Ergo & modò. Et ideo Christus non tantùm Apostolis, sed & eorum Successoribus appromisit Spiritûs S assistentiam in docendo infallibilem. *Rogabo Patrem, & dabit vobis Spiritum veritatis, ut maneat vobiscum in æternum: ille vos docebit omnia. Joan' 14. v. 16.* Et *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem Sæculi*

 Mat.

Matt. 28. v. 20. Quod proculdubio non de solis Apostolis dictum, hi siquidem non erant permansuri superstites usque ad consummationem sæculi. Ideo pollicitus est Signa & Miracula etiam sequentibus Temporibus: *Qui credit in me, Opera quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet. Joan. 14. v. 12.* Nec curandum, quod Prodigia quæ patrantur in Ecclesia Catholica, aliæq; infallibitatis Notæ, rideantur ab obstinatis, cùm compertum habeamus, ipsius Salvatoris Miracula à Pharisæis nunc pertinaciter negata, nunc malevolè Arti magicæ adscripta fuisse. Ideo quoq; Dominus *audire Ecclesiam.* Matt. 18. id est Præpositos Ecclesiasticos, ut toties se explicat, e. c. Luc. 10. v. 16. *Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit.*

85. Quicunque igitur vult illuminari à Deo, non petat lumen aliquod extraordinarium privatim assecurativum de iis quæ credenda sunt: id enim esset tentare Deum; Sed lumen imploret ordinarium, quod primò exteriùs per Ecclesiæ Christi Rectores & Scripturarum Interpretes conferri solet; (ut videre est in S. Paulo, in illo Reginæ Candacis Thesaurario, num: 100.) deinde & interiùs per Spiritûs S. illuminationẽ: ut hæc ipsa, quæ sibi proponuntur, ritè percipere, ac libenter & prout oportet ad Salutem acceptare valeat. Qui illuminari vult à Deo, audiat vel (si tanti est) legat in humilitate & animô bonô Scripturam: sed quomodo? Num arbitrando, se meliùs eandem intelligere, quàm omnia SS. Patrum Concilia,

omnes

omnes per tot sæcula Ecclesiæ Doctores intellexerint? (ut fecerunt Lutherus & Calvinus cum suis Asseclis; An sperando, quòd possit etiam Textus difficilores, absq; Doctore percipere? (ut faciunt Libertino-Pietistæ) Id profectò, non humilitatis actus, sed ventosa superbia est. Aliter cum humilitate legenda sunt Biblia. Consulendi ante omnia etiam nostri Doctores, eorumqne Lucubrartiones Polemicæ, ut sincerum Scripturæ sensum à depraavto discernere valeas. Ac tandem, privatum, dubium, fluctuansque judicium tuum, Ecclesiæ Catholicæ Judicio submittendum: Si hoc feceris, poteris in illa extremi Judici. die securus profiteri: Feci Domine, quod jussisti: obedivi Ecclesiæ in omnibus, ut mandâsti: nec aliter, quocunque me verterem, securus esse poteram. Præsertim cùm innumerîs planè Exemplîs compertum habuerint, omnes, quotquot fuère, Sectarios, ideo à veritatis tramite turpiter defecisse, quòd spretô Ecclesiæ Catholicæ judiciô, suo in Rebus Fidei arbitrio, quod Spiritûs sancti Testimonium appellare non sunt veriti, adhæserint.

86. *Demonstratur* 5. Si rejectò Controversiarum Judice, & infallibili Scripturarum Interprete, Spiritui privato acquiescendū esset, *Sequeretur* 1. Nullas Hæreses refutari aut erroris convinci posse. Obtrudant enim nostri ævi Novatores, cuicunque enormissima licèt hæretico, Doctrinam ejus apertæ reluctari Scripturæ, seque in anima Divinitùs edoceri, Scrip-

turam hanc esse claram, & omninò sic, ut ipsi asserunt, intelligendam. Reponet ille, falsum est: non sic, sed ita, prout ego dico, Scriptura sumenda est apertissime: hoc svadet, hoc testatur, hoc denique jubet interior Spiritus S. Instinctus. Quid ageretis ulterius, si ad externum Judicem non datur Recursus? *Sequeretur* 2. Apostolos unà cum S. Paulo ad Tit. 3. v. 10. cunctosque primitivæ Ecclesiæ Patres errâsse, quòd tantopere persecuti fuerint hæreticos. Omnes siquidem Spiritu privato sese tueri potuissent. *Sequeretur* 3. Frustra dari in Christianitate Doctores & Prædicatores, si unumquemque, Spirùs S. Testimonium, quid credere debeat, assecurat intèriùs, Porro hæc admittere, est delirare: certum igitur manet, Spiritum privatum, commentum esse vanissimum.

87. Tandem pro complemento dictorum, quæro ex Politico nostro: Quo casu Lutherani aut Calvinistæ rigidiores, ad ea omnia, quæ studiosè conscripsisti, sic responderent: Nos pro iis, quæ tu minùs clarè in sacris Literis exerata, ac proinde nec ad salutem necessaria esse asseris, jam defactò Spritûs S. Lumen ac Testimonium: quòd omnino credenda & facienda sint, habere, Quid ad hæc Dominus Politicus? Num dicet, errare eos, nec bona Fide Scripturam sumere? Ast reponent: tu politicùs erras: tu Fide mala scriptum tuum concinnasti. Sic loquitur, sic testatur nobis Spiritus S. hodie; tibi verò Lumen ejusmodi, (ut fateris pag. 18.) adhuc exspectandum,

§. 3. Nullus

§. 3.

Nullus Syncretista aut quicunque alius Novator, insistendo opinioni suæ, si se reflectat seriò, judicat bona Fide aut inculpabiliter de iis quæ credenda & facienda sunt ad salutem; sed judicium ejus dubium est, graviterque culpabile.

88. Eò usque Fides Christiana defecit apud multos, ut Divina in humanam prorsus sit transformata. Cùm haud pauci arbitrentur Politici, ea, præsertim circa Articulos, quibus moderni repugnanr Dissidentes, credenda esse, quæ hic vel ille, bona Fide (ut vocat) seu judiciô propriô, credi debere existimat. Hocque judicium (tametsi experientiâ constet falli sæpissime) Conscientiæ ac Fidei libertatem; & è converso, quoties sibi in sensu suo putatitio manere non permittitur, Jugum Papisticum, indignissinè compellant. Pertinaciter id ipsum Politicus noster, quàmvis ex industria paulò obscuriùs promovet, e. c. pap. 22. ubi de bona Fide disserit: & pag. 5. ajt: *Nequit* Deo placere, dum altercamur de talibus, quibus salus affixa non est, aut unus alterum cogat, ut ita sentiat quomodo ipse, & non aliter &c: Istud itaque Oppositorum Principium convellendũ in præsenti, atque demonstrandum 1. Eos nequaquam bona Fide, sed Conscientiâ dubiâ & culpabili judicare de credendis ac faciendis ad salutem. 2. Neminem cum Judicio & Conscientia ejusmodi ad Vitam æternam dispositum esse.

89. *Demonstra-*

89. *Demonstratur prima Pars 1.* Syncretista, sive dicat, credendum tantùm esse necessario in Deum & Christum; sive quidquid in Symbolo Apostolorum continetur; sive in quo tres Religiones consentiunt; sive (ut vult D. Politicus) ea facienda, quibus clarè in Scriptura salus æterna annecitur, reliqua verò adiaphora esse &c: tot habet in contra manifesta Argumenta: ut vidimus Punctô secundô. Ergo, modò se reflectat, saltem dubitare debebit de suæ Doctrinæ veritate. consequenter, si persistat in ea, nec seriò inquirat certitudinem, cùm commodè inveniri possit, Conscientiam habet dubiam culpabiliter, & quidem gravissimè, de tali siquidem agitur quô majus Mundus non habet, videlicet æternæ salutis Negotiô.

90. *Demonstratur 2.* Syncretista, quidquid circa necessariò aut non necessario credenda vel facienda statuat, quoties se reflectit, animadvertit Judicium suum nnn esse infallibile: imò nec c onvictivum se habere fundamentum, sed merè pro libito, hoc vel illud asserere (ut Punctô secundô palpavimus) Igitur dubitat; & dum modos possibiles assequendi veritatem negligit, dubitat ac judicat calpabiliter.

91. *Demonstratur 3.* Nullus Syncretista aut Sectarius habet majora credibilitatis indicia (& multò minùs infallibilia) pro sua opinione, quodvè scripturam meliùs intelligat, aut agnoscat ubinā clara ubi non; quàm pro quacunq; alia Secta. Ut enim ipse, sic & alii scripturam jactitant, & quidem (sicut volunt) claram: Ut ipse

ipſe, ſic & alii unum Textum conantur exponere per alterum: Ut ipſe, ſic & alii producunt in medium Spiritum privatum, judiciumq́ ſuum, & Libertatem Fidei ac Conſcientiæ prætendunt. Ergo dubitare cogitur: Et ſi manet voluntariè in dubio, peccat graviter.

92. *Demonſtratur* 4. Nullus habet Fundamentum convictivum, ſuo potiùs ſuorumque judicio, circa ſcripturæ interpretationem, & ea quæ credenda ſunt, quàm Eccleſiæ Catholicæ, ſtandum eſſe; Ergo dum ſe reflectit ſupra Opinionem ſuam, cogitur dubitare: & conſequenter, quoties, non indagando veritatem, cùm poteſt, perſeverat voluntariè in dubio hoc, ſalutem ſuam æternæ damnationis exponit periculo.

93. *Demonſtratur* 5. Nullus Syncretiſta, aut alius Novator, poteſt apud ſuos infallibiliter certificari, quòd ſacra ſcriptura ſit Dei Verbum, quòd Libri iſti, quos volunt eſſe Canonicos, profectò ſint tales, quod hic vel ille Locus re vera ſic clarus, ſicque intelligendus, prout ipſe arbitratur, quòd Propoſitiones univerſales circa ea quæ facienda ſunt ad Salutum (quales in ſacro Codice reperiuntur iñumeræ) hæc & non alia comprehendant particularia &c: (juxta dicta Punctô ſecundô, à num: 46. & Punctô primô à num: 8.) Igitur, ſi ad hæc ſeriò ſe reflectat, dubitabit de omnibus, quamdiu opinioni ſuæ adhæret. Ergo tenetur eam relinquere, & veritatem in Eccleſia Catholica inquirere. Quod, ſi non faciat (ſicut ordinariè non ſolent,

lent ii, qui curîs temporalibûs abrepti, de Fidei, id est salutis negotio parum cogitant, aut concertationis duntaxat, & non veritatis discendæ gratiâ, agere consveverunt) vincibiliter & culpabiliter ea quæ credenda aut facienda sunt, ut salvus fiat, ignorat.

94. *Demonstratur 6.* Tot manifestîs Scripturæ testimoniîs dogmata Catholica quæ à vobis reijciuntur, comprobamus, Ut etiam hîc videre est e. c. num: 53. & 66. Ergo de vestris saltem dubitare debetis.

95. *Demonstratur 7.* Tot evidentibûs Punctô primô evicimus argumentîs, in Christianitate præter sacras Literas, viros quoque Spiritûs S. assistentiâ instructos, qui infallibiliter, & signîs de cælo attestanribûs, Scripturam exponant, dirimantque controversias, semper dari debere. Quid ipsum luculenter patet etiam ex illis Christi Verbis, manifestè non tantùm ad Apostolos sed & sucessores eorum dictis: *Ecce Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Mat. 28. Et: *Rogabo Patrem, & dabit vobis Spiritum Veritatis, qui maneat vobiscum in æternum.* Joan. 14. v. 16. Demonstravimus præterea ibidem, viros ejusmodi nullibi nisi in Ecclesia Romana Catholica reperiri. Unde evidenter liquet, Lutherum & Calvinum cum asseclis suis graviter defecisse, quòd huic Ecclesiæ judicium suum non submiserint: & per consequens, omnes eorum hac in parte sequaces, pari modo hucusque deficere. Cui verò id ipsum nondum satis videtur esse evidens, saltem hæsitare, fluctuare,

are, de que opinione sua dubitare debebit. Porrò sic constitutum esse, est in statu peccati, & æternæ damnationis periculo existere, ut patet ex immediatè dicendis.

96. *Demonstratur itaq; Pars secunda*: Quicunque de iis quæ credenda aut facienda sunt; ut homo salvus fiat, voluntariè dubitat, quatenus cum advertentia negligit inquirere veritatem, adeoque volens ignorat, num hoc vel illud revelatum sit à Deo aut præceptum, iste periculo se exponit peccati, discreditionis ac transgressionis Divini præcepti. Igitur juxta Ecclesi: 3. v. 27. *Qui amat periculum peribit in eo.* Resolvit se præterea ad non credendum aut faciendum, sive id sit á Deo revelatum aut præceptum, sive non sit. Ergo quantum de se rebellis est & refractarius Divinæ voluntati: & consequenter ad Vitam æternam minimè dispositus. Et hæc est alia conscientiæ ac Fidei execranda libertas, quam sibi permitti, adeò solicitè prætendunt Novatores, Conscientia videlicet dubia voluntariè, ac culpabiliter erronea; in qua, modò se reflectant seriò, omnes versantur, (ut demomstratū à num: 89.) qui Ecclesiæ Catholicæ refragantur.

§. 4.

Disputationes strenuæ in materiá Fidei, & Editiones nostræ Controversisticæ nonnisi impiissimè rejiciuntur.

97. *Demonstratur 1.* Qui enim talia rejiciunt, & proscripta esse volunt, hi praxim & modum

dum agendi ipsiusChristi Salvatoris nostri, Stephani Protomartyris, Pauli & reliquorum Apostolorum, Athanasii, Basilii, Chrisostomi, Augustini & omnium SS. Doctorum universæ per tot sæcula Christianæ Ecclesiæ injuriosè reprobant. Nonnè toties disputavit Christus in Evangelio cum Pharisæis & Sadducæis? & quidem non langvide, non mennisticè, sed ferventer, sed strenuè, instando opportunè, importunè, etiam increpando, & pervicaciam eorum, ne aliis nocere valerent ampliùs, confundendo salutariter. Exem: cau. Mat. 16. *Accesserunt ad eum Pharisæi & Sadducæi tentantes &c:* Quibus ille, præmissâ de Cœlo rutilante mane aut vespere sequelâ, subjunxit: *Generatio mala & adultera Signum quærit &c: Cavete à fermento Pharisæorum & Sadducæorum!* Et Marci 12. Nunc cum Pharisæis & Herodianis de Tributo dando Cæsari; nunc cum Sadducæis deResurrectinoe mortuorum disputabat. Cùm enim primi Salvatorem dolosè interrogâssent, num liceret Tributum dare Cæsari? voluit monstrari sibi numisma census: quod quia imaginem Cæsaris præseferendo, spectabat ad eundem, hinc Argumentando conclusit: *Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ sunt Dei Deo.* Sadducæorum captiosam pariter obtrusionem de Viris septem, qui successivè eandem Uxorem habuerant, uter eorum in Resurrectione mortuorum, accepturus sit illam? confudit inquiens: *Erratis-- Cùm enim à mortuis resurrexerint neque nubent, neque nubentur.* Quis non videt, Christum verè & propriè contra veritatis adversarios disputâsse? 98.Dis-

98. Disputavit & Stephanus Act. 6. v. 9. *Surrexerunt autem quidam de Synagoga, quæ appellatur Libertinorum & Cyrenensium & Alexandrinorum, disputantes cum Stephano : & non poterant resistere Sapientiæ & Spiritui, qui loquebatur.* Disputavit Paulus e. c. A. 9. v. 29. *Disputabat cum Græcis.* & Act. 18. v. 4. *Disputabat in Synagoga,* Et v. 19. *Disputabat cum Judæis.&c:&c:* Disputârunt omnes SS. Doctores: tot exstant libri Basilii, Athánasii, Hieronymi, Augustini, Chrisostomi &c: Disputationibûs referti ferventissimîs, quibûs omnis generis hæreticos, illos Arianos. Manichæos, Nestorianos &c: &c: acriter, & simili omnino stylo, atque nos hodie decertamus, convellebant.

99. *Demonstratur* 2. Ejusmodi rerum Polemicarum contemptores resistunt Spiritui sancto, qui in hunc finem, Ecclesiæ veræ in Apostolis appromissus est, Luc. 21. v. 15. *Dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt resistere & contradicere omnes adversarii vestri.*

100. *Demonstratur* 3. Tales æterni Patris Ordinationem reprobant. Ipse enim statuit, quidquid credendum & faciendum est, ut homo salvus fiat, non per Spiritum privatum, (ut ostensum superiùs) sed per Prædicatores suos infallibiliter nos edocere, quemadmodum tempore Apostolorum, licèt protunc jam haberetur Scriptura, fecerat. Ipse statuit, non aliter illuminare homines, nisi præmissa priùs expositione veritatis, ac repressione falsitatis, per viros, qui ad id muneris ritè vocantur, instituendâ.

Et ideo teſtatur Paulus Rom. 17. v. 14. *Quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo audient ſine Prædicatore? quomodo verò prædicabunt, niſi mittantur?* Illuminare ac edocere quidnā ſit credendū voluit Deus Act. 8. v. 31. illū Reginæ Candacis Theſaurarium, qui legebat ſcripturam. Sed quomodo? non per ipſam præcisè ſcripturam; non per Lumen aliquod privatum immediatè interiùs aſſecurativum: ſed per Philippi Apoſtoli prædicationem ac expoſitionem ſcripturæ. Cùm enim Philippus quereret, *Putasnè intelligis, quæ legis?* reposùit Eunuchus, *Quomodo poſſum, ſi non aliquis oſtenderit mihi?* Admirabile fuerat Lumen, quod *circumfulſit Paulum* in via, Act. 8. v. 4. nihilominus percontari adhuc debebat: *Dominè, quid me vis facere?* Reſponſum verò accepit: vade in Civitatem, videlicet ad Ananiam. Ibi *dicetur tibi, quid te oporteat facere.* Verbô, qui ſolum Lumen privatum, ſcripturam intelligere, & quidnam ſibi ad vitam obtinendam beatam, credendum, agendumque ſit, ſcire præſumit; externa autem media, Prædicationes videlicet & Diſputationes in materia Fidei, noſtraque ſcripta Polemica reijcit, is manifeſtæ Dei Patris, Filii, & Spiritûs S. voluntati ac ordinationi reſiſtit: ſimilisque fit *Aſpidi ſurdæ obturanti aures ſuas, quæ non exaudiet vocem incantantium. Pſal. 58. v. 5.*

101, *Demonſtratur 4.* Delinquunt homines ejusmodi graviter 1. contra Deum, negando honorem & amorem ſibi debitum. Cùm enim controverſias Fidei ſeriò agitari, veritatem

ritatem ſollicitè inquiri, errores acriter impugnari (qua viâ homines ad cognitionem eorum, quæ Deus revelavit & præcepit, eluctari poſſent) ferant ægerrimè; revera permittere volunt, ut ſui ignorent ea quæ Deus ſciri mandat, atque in dubio perſiſtant culpabili, ſeu, (quod idem eſt, ut conſtat ex dictis num. 96.) in continuo Divini Teſtimonii & Mandati contemptu. 2. Dilinquunt contra charitatem proximi, volendo tot animas in craſſa eorum, quæ Salutis ſunt, ignorantia relinquere, in dubio vincibili, in conſcientia culpabiliter erronea, ac proinde in proximo damnationis periculo conſtituere. 3. Delinquunt contra lumen rectæ rationis: hoc enim cuivis homini indicat; tum quòd propter bonum temporale, reſpectum videlicet Perſonarum, aut conjunctionem Politicam (quam proſcriptîs concertationibûs Polemicîs, ſe promoturos arbitrantur) ea quæ Deum & animæ ſalutem ſpectant, non ſint negligenda: tum quòd vera concordia, vera amicitia, vera confidentia nequaquam dici poſſit, dum homines in ignorantia rerum Spiritualium, in erroribus contra Fidem in ſtatu perditionis relinquuntur.

102 Quid ad hæc ſapientuli hujus Mundi? non audent quidem palam loqui nam maniſeſtè convicti ſunt; muſſitant nihilominus inter ſe: *Quid profuerunt tot Opuſcula controverſa, hîs annîs ex parte Catholicorum edita?* En judicium temerarium! Quia tibi, qui Gratiæ Dei in faciem reſiſtis, Labor ejuſmodi non profuit, ideonè

 exiſtiman-

existimandùm, nec aliis profuisse? multum procuIdubio utilitatis contulit iis, quibus cordi salus est & veritas. Haud pauci è Dissidentibus veritatem Catholicam cognoverunt & amplexi sunt. Haud pauci eò deducti, ut modò Respectus humanos superaverint, eam sint amplexuri. Haud pauci debiles Catholici (quorum aliàs langvor plùsquam aperta hæresis, nocere solet Ecclesiæ) roborati, zelum Domûs Domini salutariter conceperunt. Vobis quoque Syncretistis, vobis Libertino-Pietistis, ad Vitam proderit sempiternam, si præsens opuscuculum animô bonô expenderitis. Nec ideo à veritate prædicanda, publicanda, propugnanda desistenda, quòd reperiantur multi, qui Spiritui S. reluctantes, eidem acquiescere detrectant. Non propterea destitit salvator ventilare Pharisæos & Sadducæos; non hanc ob causam cessavit Paulus disputare adversus Gentiles & Judæos! non ideo omiserunt scribere SS. Patres contra hæreses: Nec nos ideo á benè cæptis cessabimus. Agimus, ad quod agendum obligamur, & quantùm supernô adjuti auxiliô possumus, reliquum Deo Judici committentes.

103: Alii, cùm vereantur, manifestè, saltem obscurè, & sub verborum involucro, sub fucata quoque Charitatis promovendæ specie, Disputationes in materia Fidei, & opuscula nostra Polemica impugnant. Et talis est memoratus D. Politicus: Dicteria ejus aliquot expendamus. Pag. 5. sic loquitur ille: *Nequit Deo placere, si rixemur de talibus, quibus salus annexa non est, ali-*

osq; persequamur, & unus alterum cogat, ut ita sentiat quomodo ipse, & non aliter &c: Et pag 19. *Quis asserere potest, permissum sibi esse, res planas in scriptura negligere, & subtilitates perscrutari, aut circa nugas quasdam criticas* (NB. Syncretisticas dicere debebat) *veluti Operis suis substantiam, die ac nocte desudare, alios propterea conviciis onerare, hæreticos proclamare, opprimere, damnare, torquere, capite plectere, igni mandare &c: Nihil imprudentiùs, nihil excusabiliùs, nihil Divino Verbo difformiùs, nihil denique magis barbarum, inhumanum, & diabolicum est, quàm talis agendi modus.* Et pag. 21. *Spectamus potiùs, quisnam æternæ salutis indicia clarè proposita, in se habeat, & non adversemur illi, qui in reliquis, non integrè ejusdem nobiscum Opinionis esse potest: si ad eundem nobiscum finem perveniat, minus de hoc, per quænam media. &c:* Quàm verò inconsultus sit Zelus iste, quàm vanus sub splendido phrasium involucro, quámque sub specie pietatis perniciosus Saluti hominum, manifestè pátet ex plena Sententiæ hujus Authoris Libertino-Pietistæ refutatione á num. 31.

104, Sed libet pietatis larvam, adhuc apertiùs excutere. In his aliisque similibus D. Politici eloquiis, nonnulla quidem vera & æqua habentur, plurimo tamen præterea (maximè si juxta mentem ejus sumantur) falsa & injuriosa nobis. *Verum* quidem est, quòd relictis ad salutem necessariis, non debeamus vanis immorari Speculationibus. *Falsum* tamen, & Dei Verbo, ejusque Ecclesiæ Catholicæ injuriosum est quidquid sub his, ad speciem piis & universalibus

 terminis

terminis Author intelligit: nimirùm, quasi verò, quotiescunque de Fide & operibus, de Sacramentis & mediis ad Salutem, de Ecclesiæ Capite, ejusque Ordine universo, de vero Presbyterio de S. Scriptura ejusque Interprete &c: verbô, de quibus moderni Controversiam moverunt Protestantes, disputamus, de inutilibus agatur Subtilitatibus.

105. *Verum* quidem est, crises & nugas, neglectîs iîs quæ clarè & planè exarata sunt in sacra Scriptura, non esse promovendas. *Falsum* tamen & injuriosum nobis est, dicere, quòd ea quæ in Bibliis sunt perspicua, negligamus: aut quòd nugis criticis immoremur, quoties nonnullorū Adversariorū Scripta barbara & scommatica, jucundâ pariter ac nervosâ replicatione, (juxta illud: *Imple facies eorum ignominiâ, & quærent Nomen tuum Domine. psal. 82. v. 17.*) ut hac saltem viâ, calumniandi licentia ad modestiæ limites reducatur, convellimus.

106: *Verum* quidem est, eos, quibus veritatem Fidei persvadere nitimur, propterea non esse usque ad sangvinem oppugnandos. Et hoc observare debuissent Dissidentes illi, qui non adeò pridem, ad quæ argumentando non poterant, respondere maluerunt tumultuando. Hoc observare debuissent & illi, qui, postquam à Potestate legitima, puniti sunt scelerum rei, tot Scriptîs virulentissimîs, tot mendaciîs & calumniîs, orbem pene decipientes, Protestantes ad arma contra Catholicos arripienda, non sunt veriti concitare. *Falsum* tamen & Regno nostro injuriosum

juriosum est, fingere, quasi nuper per Decretum Potestatis Catholicæ, Fides vestra, & non potiùs Tumultus ac scelera toti Mundo nota, castigata fuerint.

107. *Verum* quidem, quòd à conviciîs abstinendum sit, dum Fidei veritas promovetur. Et hoc si observâsset Dominus Politicus, profectò non tot aculeos sub modestiæ pallio, ut fraudulentiùs pungerent, Lucubrationi suæ inseruisset: nec obliteratæ jam Executionis Thorunensis, locô Anni Christi, prima statim Operis fronte, mentionem fecisset. En dicitis, & non facitis! toties experimur oppositum. *Falsum* tamen & injuriosum nobis appingere, quasi errores conviciîs impugnemus: nisi fortè, falsitatem manifestè convellere: & ad vestra convicia lepidiori interdum scriptô subridere, pro convicio reputetur.

108. *Verum* est, quòd principaliter homini curandum sit, ut signa Salutis in se habeat. Sed falsum, ea tantùmmodo signa hujusmodi esse, quibus salus expressè in Scriptura opponitur; cùm omnia, quæ Deus revelávit ac præcepit, credenda, sint & facienda. *Verum*, quòd Finis noster ultimus, nimirum Deus, quærendus sit. Ast falsum & Christo injuriosum est dicere, curanda non esse media. Cùm ipse Salvator noster ea præscripserit, nec per Spiritum privatum, à quovis in sacris Literis indaganda, sed per eos quos infallibili Spiritûs S. ad docendum assistentiâ instruxit, pro- & exponenda esse voluerit.

109. *Verum* quidem est, Fidem ac Religionem, in

in Charitate & mansvetudine promovendam esse. Et sic faciunt Catholici: Dissidentium verò Præcones minimè. Hic enim de mansvetudine & charitate toties solùm scribere aut disserere consveverunt, quoties tumultibûs (eò quod severè puniatur à Potestate Catholica) aut scommatibûs, (eò quòd explosioni dentur) non valent proficere. *Falsum* tamen, & injuriosum est, non tantùm cunctis etiam antiquissimæ Ecclesiæ Doctoribus, sed & ipsimet Salvatori nostro, ejusque Apostolo Paulo; injuriosum tot Animarum Saluti (ut constat ex dictis) velle, Disputationes aut Editiones nostras Polemicas proscribendas (quod revera intendit Politicus), Resque Fidei sine Zelo, sine emphasi & energia, sed ad sumū per modū confabulationis alicujus Quakeristicæ, privatim solùm ac quasi per transennam, tractandas esse. Aliter profectò disputavit Christus, ut videre est num. 97. Aliter monet Paulus Timotheum: *Prædica verbum, insta opportunè importunè: argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina. Erit enim tempus cùm sanam Doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi Magistros prurientes auribus.* 2. *Tim.* 4. *v.* 2. *&c.* Aliter hortatur Titum. 2. v. 15. *Hæc loquere, & exhortare, & argue cum omni Imperio: Nemo te contemnat &c:* Quin imò pervicaces quosdam Adversarios satunæ ad tempus tradiderat, ut discerent non blasphemare. 1. Tim. 1. v. 20.

§. 5.

Consequentiæ & Illationes, cùm ex una Veritate revelata alteram ritè inferimus, à nullo Christiano rectæ rationis compote rejici possunt. 110.

110. Solent Syncretistæ & Pietistæ, aliique Novatores Scripturam sacram juxta privatum judicium suum interpretari; eamque & sub illa significatione, quam & quomodo pro libito suo existimant, claram enuntiare. Quotiescumque autem reponimus, eos falli, nec tali sensu hunc vel illum locum sumendum esse: Respondent, ita sibi videri in Domino, sic ipsum interiùs Spiritum S. attestari: ac proinde se, in judicio suo, & Conscientiæ libertate relinquendos, nec propterea, quòd aliis aliter videatur, de errore arguendos esse. Hacque industriâ Argumenta nostra eludere, & in opinione sua securi delitescere contendunt. Ast ubi urgemus eosdem Theologicè, & per consequentias lumine rectæ rationis à Deo hominibus inditæ nixas, inferimus sive absurda, quæ ex interpretatione tali sequerentur; sive unum Scripturæ sensum ex altero; sive particularia ex universali; aut à pari, locum hunc non sic intelligi posse, demonstramus &c: &c: Acceptare ejusmodi sequeles reluctantur, imò angve pejùs habent, & prudentiam duntaxat humanam, non autem Dei Verbum esse vociferantur. Ita facit D. Politicus pag. 7. inquiens: *Homines docti volunt opitulari Deo per logicam suam, & per consequentias, seu deductas ex aliis Veritatibus sequelas, quod deest adjicere.* Sed quàm graviter errent, palpabimus in præsenti. Assentum itaque nostrum

111. *Demonstratur* 1. Qui præfatas rejicit consequentias, æternæ Veritati, Christo nimirum Salvatori nostro, è diametro opponitur. Cùm

& ipse Illationibûs hujusmodi, sive doceret Populum, sive Pharisæos reprimeret, uti solitus fuerit Exem. cau: Marc. 7. v. 11. Divinam erga nos munificentiam per talem deducit sequelam: *Si ergo vos, cùm sitis mali, nostis bona data dare Filiis vestris, quanto magìs Pater vester, qui in Cælis est, dabit bona petentibus se.* Et Mat. 6. v. 33. Postquam explicuisset, quomodo nos Divinæ Providentiæ committere, nec nimis circa temporalia solliciti esse debeamus, infert: *Quærite ergo primùm Regnum Cælorum, & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.* Et Mat. 24. v. 42. Ex una veritate, incertitudine videlicet horæ mortis, infert alteram, dicens: *Vigilate ergo, quia nescitis diem neque horam.* Et Mat. 18. v. 17. talem ex inobedientia facit sequelam: *Si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam Ethnicus & Publicanus.* Et Luc. 12. v. 28 sic à pari imò à fortiori argumentatur: *Si fænum, quod hodie est in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quanto magis vos pusillæ Fidei.* Et Luc. 16. v. 31. *Si Moysen & Prophetas non audiunt: neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.* Et Joan. 14. v. 7. *Si cognovissetis me, & Patrem meum utiq; cognovissetis.* Et v. 15. *Si diligitis me, Mandata mea servate.* Et Joan. 18. v. 23. defendit Responsionem suam Annæ datam: *Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem benè, quid me cædis?* Quis non videt, Christum Dominum eâdem argumentandi methodô usum fuisse contra adversarios suos, quâ nos hodie contra nostros? Et hujusmodi Consequentiæ ac Illationes, quibûs una veritas ex altera deducitur, innumeris Christi

Domini

Domini exemplis comprobantur: Igitur nequeunt rejici à Christiano.

112. *Demonstratur 2.* Consequentiæ osores, S. Paulo, ejusque docendi modo adversantur Hic siquidem ordinariè veritatem unam ex altera inferre consvevit. Exem: cau. Rom. 5. v. 15 Ex hoc Fidei dogmate, quòd Adæ delictum, mortem posteris adtulerit, deducit aliud de Christi Gratia in omnes redundante: *Si unius delictó multi mortui sunt, multò magìs Gratia Dei, & donum in gratia unius Hominis JEsu Christi in plures abundavit.* Et 1. Cor. 15. Resurrectionem mortuorum probat, inferendo absurda, quæ per legitimam consequentiam ex opossita sententia sequerentur: *Si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit: quodsi Christus non resurrexerit, vana est Fides nostra. Ergo & qui dormierunt in Christo, perierunt. Si in hac vita tantùm, in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. &c: &c.* Nonnè hoc est, manifestè per sequelas argumentari?

113. *Demonstratur 3.* Homines ejusmodi adversantur universæ Fidei Christianæ, in qua innumera necessariò credenda, ut quis salvus fiat, habentur, tametsi expresè non reperiantur in sacris Libris, sed solùm per Consequentiam necessariam ex aliis textibus inferuntur. e. c. quòd detur Trinitas Personarum in Deo: quòd Filius Dei sit consubstantialis Patri: contra Arianos. Sic quoque ex eo, quòd Christus sit verus homo, natus ex Maria Virgine, inferimus, credimusq; firmiter, habuisse verum Corpus humanum & Animam distinctam à Divinitate; item duas voluntalunta-

luntates, humanam ſcilicet & Divinam, licèt per omnia ſibi conformes, cùm duplicem habeat Naturam. Ex eo, quòd Natura ejus humana verè phyſicè unita ſit Verbo Divino, inferimus, credimusque contra Neſtorium, unam tantùm, nimirum Divinam dari in Chriſto Perſonam. Ex eo, quòd Chriſtus pro omnibus hominibus mortuus ſit, inferimus credimusque etiam Gentilium & Judæorum Redemptorem eſſe; item omnibus promeruiſſe gratias ſufficientes, modò ipſi velint. Ex eo, quòd dixerit univerſaliter; *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei.* Joan. 3. v, 5. Inferimus, credimꝰq́ꝫ etiã Infantes baptizandos eſſe &c: &c:

114. *Demonſtratur* 4. Adverſantur univerſæ Scripturæ. Nunquam enim Textus unus explicare poſſet alterum; nunquam poſſemus credere contenta in propoſitionibus univerſalibus &c: Cum omnia hæc per rectam priùs conſequentiam inferri debeant. Vos quæſo, Syncretiſtæ; vos Libertino-Pietiſtæ, quomodo ſcire poteſtis, quòd Chriſtus vos redemerit, nihil ſiquidem de vobis in ſcriptura determinatè? Neceſſe eſt, ut idipſum per conſequentiam inferatis, ſic: *Omnes homines ſunt redempti à Chriſto: ſed nos ſumus homines: Ergo nos ſumus redempti à Chriſto.* Verbô, nihil prorſus ad rem loqui poteſt homo ſive de ſcriprura ſive de Fide ſine conſequentia & virtuali ſaltem illatione.

115. *Demonſtratur* 5. Adverſantur Lumini rectæ rationis naturaliter nobis à Deo indito, (juxta illud, Pſal. 4. v: 7. *Signatum eſt ſuper nos lu-*

men vultûs tui Domine) quod cuivis dictat, rectæ Consequentiæ Illationi intellectum acquiescere debere.

116. *Demonstratur* 4. Adversatur Christianis moribus. Cùm enim Scriptura præcipiens Opera bona & virtutum exercitium, communiter sit universalis, nemo autem extra intellectum operari possit universalia, sed quivis circa actiones versari debeat singulares; sequeretur, homines nec scire, quænam facienda sunt, ut salvi fiant, & consequentur nec agere posse: Notitia siquidem contentorum in universalia, per rectã haberi debet consequentiam. Exem: cau. Beati dicuntur misericordes, in sacro Codice, & salvandi pœnitentes. Sed adhuc restat sciendum, quænam sint opera misericordiæ? Quando, & quibus,& qualia in his vel illis circumstantiis exercenda? Quid requiratur ad veram Pœnitentiam? &c: Porro omnia hæc per Discursum convictivum Intellectûs, & consequentias legitimas inferre debemus.

117. *Demonstratur* 7. Adversatur omni veritati. Sublatâ enim Consequentiâ, nulla falsitas refelli, nullus hæreticus erroris convinci poterit. Si objicias illi Scripturam, explicabit eam suo sensu, inquiens: Ego internum Spiritûs S. Lumen in me experior, quòd sic re vera intelligenda sit, prout dico. Quid igitur faciendum? An permittendum, ut putrescat in errore suo, aliosque interim decipiat? Nequaquam: id enim Lex Divina vetat & humana. Convincendus itaque est per consequentiam: & inferendum, vel

ex alia veritate, quam admittet, Interpretationem ejus non posse subsistere; vel quodnam absurdum inde sequeretur; vel quòd quicunque alius hæreticus, pari modo errorem quemvis tueri posset &c: Verbô, sine recta consequentia nemo certò scire quidnam credere aut facere debeat, ut salvus fiat; nemo rectè de hujusmodi rebus disserere; nemo alium convincere valeret: sed homo fieret, *sicut equus & mulus, quibus non est intellectus.*

118. *Demonstratur* 8. Tandem sibimet ipsi adversantur oppositi, dum opinionem suam ex variis deducere Rationibus, adeoque consequentias saltem illegitimas instituere nituntur. Exaggerat Politicus noster pag. 20. v. 21. cuivis contendendum esse, ut indicia & conditiones Salutis æternæ, quibus illa in sacris Literis appromittitur, in se suspiciat. Sed quomodo id sciri potest, cùm scriptura in universali duntaxat, non autem de singularibus loquatur Personis? Formanda igitur, ut sciatur, consequentia, V G. sic: scriptura docet, rectè credentes & justos salvandos: sed hi homines rectè credunt & justi sunt: Ergo salvandi sunt. Ast de minori grandis restabit Quæstio.

119. Hîs perpensis mirari primùm haud pauci è Syncretistis ac Pietistis incipiunt, mox & exclamare: Deum bonum! tales utique non reprobamus consequentias. Respondeo: Quid ergo reprobatis? Num futiles, illegitimas, adeoque nullas, Illationes? verùm nemo dubitat, ejusmodi nugas ab omnibus esse rejiciendas. An

reproba-

reprobatis, quod ignoratis? ſed fateamini jam quod ſentitis: Illæ vobis diſplicent Conſequentiæ, quibûs manifeſtè, quòd opinio veſtra ſit erronea, intellectum convincimus: Ut proinde effugium aliquod invenire, Argumenta Catholicorum declinare, veſtrosque ſequaces in præconcepto errore continere valeatis, ſequelas & illationes circa Res Fidei inſtitutas, in com̃uni ſine fronte & conſcientia reprehenditis. Verùm enim verò, ſi naturali Judicio veſtro circa ſcripturæ ſenſum aut claritatem, quod ipſimet, fallibile eſſe agnoſcitis, tam firmiter adhæretis, ut ſubjicere illud Eccleſiæ Catholicæ Judicio, jugum arbitremini: Quid cauſæ eſt, quòd veræ Conſequentiæ, qua omnis Intellectus rectè diſpoſitus prorſus convincitur, acquieſcere abnuatis?

§. 6.

Fucata charitatis, concordiæ, mansvetudinis, ac modeſtiæ Species, quam Syncretiſtica & Libertino Pietiſtica opinio induit, neminem ſeducat,

120. Ratio eſt: quoniam ſub ſimili ſpecie, graviſſimi omnium ſemper Temporum graſſati ſunt errores. Monuit proinde Auguſtinus, ut blanditias ejusmodi ſuſpectas habeamus: e. c. lib. 2. de Symbolo c, 13. inquiens: *Lupus eſt agnoſcite: ſerpens eſt, ejus cupita conquaſſate, blanditur, ſed fallit: multa promittit, ſed decipit. Venite, inquit, defendam; ſi neceſſitas eſt, paſcam; ſi nuditas, veſtiam. O lupe male! O ſerpens inique! veſtis nudum*

dum, ut exſpolies intus Chriſtô veſtitum! paſcis eſurientem, ut Animæ auferas cibum cæleſtem. Pariter diſſerit Origenes de ſui ævi Novatoribus: *Et quædam etiam Diaboli modeſtia, eſt quædam etiam Diaboli gravitas & demiſſio &*: Theodoretus quoque lib. 4. c. 12. deſcribens Neſtorii hæreſiarchæ externam frontis probitam ac modeſtiam, nec non in loquendo de Rebus Fidei, gravitatatē, ajt: *Hoc habitu, & hac ſimulatione populum ineſcans, magnam ætatis partem tranſegit, Chriſtianus videri potiùs quàm eſſe ſtudens.* Sed opus non eſt, ut hac in parte nimis ſimus diſerti cùm ſatis cautelæ ex ipſo habeamus Evangelio: *Attendite à falſis Prophetis, qui veniunt ad vos in veſtimentis ovium, intrinscùs autem ſunt lupi rapaces. Matt. 7. v. 15.*

Ad majoram Dei immortalis, Ter Optimi Maximi Gloriam; Et æternam mortalium ſalutem.